

Eugène Ionesco:

Nosorožec

přeložili Milena a Josef Tomáškoví

OSOBY

v pořadí, jak přicházejí na scénu

Hospodyňka

Hokynnářka

Jan

Bérenger

Číšnice

Hokynař

Starý pán

Logik

Kavárník

Daisy

Pan Papillon

Dudard

Botard

Paní Boeufová

Hasič

Stařík

Staříkova žena

Několik nosorožčích hlav

PRVNÍ DĚJSTVÍ

Náměstí v malém provinčním městě. V pozadí jednopatrový dum, v jehož přízemí je výkladní skříň koloniálního obchodu. Vchází se do něho po třech schodech skleněnými dveřmi. Nad výkladní skříň je velký nápis Koloniál. V prvním patře dvě okna, jež patří k bytu Hokynáře. Koloniální obchod je tedy v pozadí jeviště, ale poněkud vlevo, nedaleko kulisy. Nad domem je v dálce vidět kostelní věž. Mezi koloniálním obchodem a pravou stranou ubíhá úzká ulička. Na pravé straně, poněkud šikmo, průčelí kavárny. Nad kavárnou je jedno poschodí s jedním oknem. Před kavárnou je několik stolků a židlí, jež sahají téměř do středu jeviště. Nad židlemi ční zaprášený strom. Modré nebe, ostré světlo, zdi svítivě bílé. Je neděle, kolem poledne, v létě. Než se zdvihne opona, je slyšet kostelní zvony. Zvonění utichne několik vteřin po zvednutí opony. Když se opona zvedne, přechází po scéně zprava doleva žena s prázdným košíkem na potraviny pod jednou paží a s kočkou pod druhou paží. Když jde kolem obchodu, Hokynnářka otevře dveře a dívá se za ní, jak odchází.

Hokynářka Koukej ! /Manželovi, který je v krámě/ Drbna nafoukaná ! Chodí kupovat jinam. /Hokynářka zmizí, jeviště zůstane několik vteřin prázdné/

/Zprava přichází Jan a současně zleva Bérenger. Jan je velmi pečlivě ustrojen hnědý oblek, červená kravata, připínací tuhý límec, hnědý klobouk. Obličej poněkud zarudlý. Má žluté, dobře vycíděné boty. Bérenger je neoholený, bez klobouku, vlasy špatně učesané, šaty pomačkané. Vše ukazuje u něho na nedbalost, vypadá unaveně, nevyspale, občas zívne/

Jan /přichází zprava/ Tak přece jste přišel, Bérengere !

Bérenger /přichází zleva/ Dobrý den, Jene.

Jan To se ví, pozdě jako vždy ! /Podívá se na náramkové hodinky/ Měli jsme schůzku v půl dvanácté a je skoro poledne.

Bérenger Odpusťte. Čekáte už dlouho ?

Jan Ne. Jak vidíte, právě přicházím. /Jdou si sednout k jednomu stolku před kavárnou/

Bérenger Pak ale moje provinění není tak zlé, když ... vy sám ...

Jan U mě je to něco jiného, nerad čekám, nemohu ztrácet čas. Protože nechodíte nikdy přesně, přicházím úmyslně později.

Bérenger Správně... správně... ale přece jen...

Jan Nebudete tvrdit, že chodíte včas ! Bérenger Přirozeně ... to bych tvrdit nemohl. /Jan a Bérenger se posadili/

Jan Tak vidíte.

Bérenger Co budete pít ?

Jan Vy už máte žízeň, hned po ránu ?

Bérenger Je tak teplo, tak sucho.

Jan Čím víc člověk pije, tím větší má žízeň, praví lidová moudrost.

Bérenger Bylo by méně sucho a žízeň by byla menší, kdybychom dokázali udělat na obloze umělé mraky.

Jan /se dívá pozorně na Bérengera/ To by nebylo nic pro- vás. Vy neprahnete po vodě, milý Bérengere ...

Bérenger Co tím chcete říct, milý Jene ?

Jan Rozumíte mi moc dobře. Myslím na vaše vyprahlé hrdlo. Je nenasytné jako poušť.

Bérenger Vaše přirovnání ...

Jan /ho přeruší/ Vypadáte žalostně, příteli.

Bérenger Žalostně, myslíte?

Jan Nejsem slepý. Padáte únavou, zas jednou jste ponocoval, zíváte, jste k smrti ospalý ...

Bérenger Trochu mě brní hlava.

Jan Je z vás cítit alkohol.

Bérenger Mám trochu kocovinu, to je pravda.

Jan Takhle vypadáte každou neděli a to nepočítám všední dny.

Bérenger Kdepak, přes týden jen někdy, to víte, kvůli úřadu ...

Jan A kde máte kravatu ? Ztratil jste ji na flámu ?

Bérenger /si sáhne na krk/ Namouvěru, to je povedené, co jsem s ní udělal ?

- Jan /vytáhne kravatu z kapsy kabátu/ Tu máte, uvažte si tuhle.
- Jan Měl bych být!
- Bérenger Poslyšte, Jene, něco vám řeknu. Nemám tady žádné povyražení, člověk se v tom našem městě nudí, nejsem stvořený pro práci ... Každý den osm hodin v úřadě a v létě tři týdny dovolené ! V sobotu večer jsem utahaný, chápejte přece, chci se uvolnit...
- Jan Milý příteli, všichni pracujeme, já taky, já si taky odpracuju v úřadě den co den svých osm hodin, taky mám jen tři týdny dovolené za rok, a přece, přece jen, podívejte se na mě ! Musíte mít vůli, k čertu !...
- Bérenger To se řekne vůle, každý nemá takovou jako vy. Já se do toho nemohu vpravít. Ne, nemohu si na takový život zvyknout.
- Jan Každý si musí zvyknout. Jste snad nějaká nadřazená povaha ?
- Bérenger To neříkám ...
- Jan /ho přeruší/ Já vím dobře, co je ve vás a dokonce, aniž bych se chlubil, vím to líp než vy. Nadřazený člověk je ten, kdo plní své povinnosti.
- Bérenger Jaké povinnosti ?
- Jan Své povinnosti ... úřední povinnosti například.
- Bérenger Ach, ano, své úřední povinnosti...
- Jan Kdepak jste dnes v noci flámoval ? Pamatujete se vůbec ?
- Bérenger Slavili jsme narozeniny Augusta, našeho přítele Augusta ...
- Jan Našeho přítele Augusta ? Mě nepozvali na oslavu narozenin našeho přítele Augusta ...
- /V té chvíli je slyšet vzdálené, ale rychle se blížíící supění a dusot běžící šelmy, jakož i dlouhé zatroubení/
- Bérenger Nemohl jsem odmítnout, nebylo by to ode mne hezké...
- Jan Šel jsem tam já?
- Bérenger Snad jen proto, že vás nepozvali! ...
- Číšnice /vyjde z kavárny/ Dobrý den, pánové. Přejete si, prosím ?
- /Hluk značně zesílil/
- Jan /Bérengerovi, skoro křičí, aby ho bylo slyšet v rámusu, který nevnímá pozorně/ Ne ! Je pravda, že mě nepozvali, neprokázali mi tu čest ... Nicméně vás mohu ujistit, že bych tam nebyl šel, i kdyby mě byli pozvali, protože...
- /Hluk nesmírně zesílil/
Co se to děje ? ...
- /Docela blízko je už slyšet zesilující se dusot cválajícího silného a těžkého zvířete, je slyšet, jak těžce oddychuje/
Copak je to ?
- Číšnice Propáníčka, co je to ?
- /Bérenger, stále netečný, jako by nic neslyšel, odpovídá Janovi klidně ve věci pozvání. Pohybuje rty, ale není slyšet, co povídá. Jan vyskočí, porazí přitom židli, dívá se vlevo, ukazuje prstem, zatímco Bérenger sedí stále poněkud tupě a unaveně na židli/
- Jan Jé, nosorožec !
/Hluk, způsobený zvířetem, se vzdaluje se stejnou rychlostí, takže je možno slyšet následující slova. Celá scéna se musí rychle odehrát/
Jé, nosorožec !
- Číšnice Lidičky, nosorožec !

Hokynářka /vystrčí hlavu ze dveří krámu/ Jú, nosorožec ! /Manželovi, jenž zůstal v krámě/ Pojd' se honem podívat, nosorožec je tu !

/Všichni sledují pohledem běh zvířete/

Jan Řítí se rovnou vpřed, otírá se o výkladní skříně !

Hokynář /v krámě/ Kde je ?

Číšnice /si položí ruce na stehna/ Jé !

Hokynářka /manželu, který je stále ještě v krámě/ Pojd' rychle !
/Právě v tu. chvíli vystrčí Hokynář hlavu/

Hokynář Jú, nosorožec !

Logik /přichází rychle na scénu zleva/ Nosorožec, v plném trysku, naproti na chodníku !

/Všecky tyto repliky, počínajíc Janovým výkřikem "Je, nosorožec!" jsou skoro současné. Je slyšet výkřik nějaké ženy "Jú!" Žena' se objeví. Běží až doprostřed jeviště. Je to Hospodyňka s košíkem v ruce. Uprostřed jeviště košík upustí, potraviny se vysypou, jedna láhev se rozbije, avšak žena nepustí kocoura, kterého drží pod druhou paží/

Hospodyňka Jé !

/Starý pán, elegán, přicházející zleva hned za Hospodyní, se řítí do krámu, odstrčí Hokynáře a Hokynářku, vejde dovnitř, zatímco Logik se přilepí na zeď vlevo od vchodu do krámu. Jan s Číšnicí, kteří stojí, a Bérenger, jenž dosud apaticky sedí, tvoří druhou skupinu. Současně bylo možno slyšet zleva zvolání "Je" a "Jú", jakož i kroky utíkajících lidí. Prach, rozvířený zvířetem, se šíří po jevišti/

Kavárník /vystrčí hlavu z okna prvního poschodí nad kavárnou/ Co se děje ?

Starý pán /se tlačí za Hokynáře a Hokynářku/
Promiňte.

/Starý pán, elegán, má bílé kamaše, měkký klobouk, hůlku s hlavičkou ze slonoviny. Logik je přilepený ke stěně, má šedivý knírek, skřípec a slaměný klobouk/

Hokynářka /sama strkána a strkajíc manžela k Starému pánovi/ Dávejte pozor s tou. holí !

Hokynář Říkám vám, dávejte pozor!

/Hlava Starého pána se objeví za hlavami Hokyně a Hokynáře/

Číšnice /Kavárníkovi/ Nosorožec!

Kavárník /z okna číšnici/ To se vám zdá ! /Když vidí nosorožce/ No tohle !

Hospodyňka Jé ! /Volání „Je“ a „Jú“ z kulis jsou jako hluchá ozvěna jejího zvučného "Jéé". Hospodyňka, jež upustila košík s potravinami i lahví, nepustila však kocoura, kterého drží pod druhou paží/ Chudák Macíček, mel strach!

Kavárník /se dívá stále doleva a sleduje očima běh zvířete, zatímco hluk, dusot, trubení atd. se zeslabuje, Bérenger odvrátí hlavu, je poněkud ospalý, nic neříká, jen se ušklíbne/
No tohle !

Jan /také poněkud odvrátil hlavu, ale živě/ No tohle ! /Kýchne/

Hospodyňka /uprostřed jeviště, ale obrácena doleva, potraviny jsou rozházeny na zemi kolem ní/ No tohle! /Kýchne/

Starý pán, Hokynářka, Hokynář

/otvírají zasklené dveře krámu, jež Starý pán za sebou zavřel/ No tohle !

Jan /Bérengerovi/ Viděl jste?

/Hluk vyvolaný nosorožcem a jeho trubení je už slyšet ze značné dálky, ale lidé dosud sledují zvíře pohledem, všichni stojí až na Bérengera, který stále apaticky sedí/

Všichni /až na Bérengera/ No tohle !
Bérenger /Janovi/ Zdá se, že to byl opravdu nosorožec ! Nadělá to prachu ! /Vytáhne si kapesník, vysmrká se/
Hospodyňka Božínku, to jsem zažila strachu.
Hokynář /Hospodyňce/ A co váš košík ... váš nákup ...
Starý pán /přistoupí k Hospodyňce, aby jí sesbíral potraviny rozházené po zemi. Galantně ji pozdraví, smekne klobouk/
Kavárník Člověk si to ani nedovede v hlavě srovnat ...
Číšnice Kdo to jakživ viděl ? ...
Starý pán /dámě/ Dovolíte, abych vám pomohl sesbírat nákup ?
Hospodyňka /Starému pánovi/ Děkuji, pane. Dejte si prosím, klobouk na hlavu. Ach, jak se bojím !
Logik Strach je iracionální. Rozum ho musí potlačit.
Číšnice Už ho není vidět.
Starý pán /Hospodyňce, ukazuje na Logika/ Můj přítel je logik.
Jan /Bérengerovi/ Co tomu říkáte ?
Číšnice Že ale peláší takové zvíře !
Hospodyňka /Logikovi/ Těší mě, pane.
Hokynářka /Hokynáři/ Dobře jí tak. Nekoupila u nás.
Jan /Kavárníkovi a číšnici/ Co tomu říkáte ?
Hospodyňka Ale kocourka jsem nepustila.,
Kavárník /v okně, krčí rameny/ Něco takového člověk často nevidí.
Hospodyňka /Logikovi, zatímco Starý pán sbírá potraviny/ Nepodržel byste mi ho na chvíli?
Číšnice /Janovi/ Jakživa jsem nic takového neviděla.
Logik /Hospodyňce, bere kocoura do náručí/ Nekouše ?
Kavárník /Janovi/ To je, jako když se mihne kometa !
Hospodyňka /Logikovi/ Je velice hodný. /Ostatním/ Božínku, moje vínečko, tolik jsem za ně dala a je po něm.
Hokynář /Hospodyňce/ Mám vína dost, nikdy mi nechybí !
Jan /Bérengerovi/ Řekněte, co tomu říkáte?
Hokynář /Hospodyňce/ A dobrého!
Kavárník /číšnici/ Nelelkujte a věnujte se hostům ! /Ukáže na Bérengera a Jana a odstoupí/
Bérenger /Janovi/ čemu?
Hokynářka /Hokynáři/ Přines jí jinou láhev!
Jan /Bérengerovi/ No přece nosorožci, člověče, nosorožci.
Hokynář /Hospodyňce/ Mám dobré víno a v nerozbitných lahvích. /Zmizí v krámě/
Logik /hladí kocoura v náručí/ Macíčku ! Macíčku !
Číšnice /Bérengerovi/ A co budete pít ?
Bérenger /číšnici/ Dvakrát anýzovku
Číšnice Prosím, pane. /Jde ke dveřím do kavárny/
Hospodyňka /sbírá potraviny a Starý pán jí pomáhá/ Jste velmi laskav, pane.
Číšnice Dvakrát anýzovku ! /Vejde do kavárny/

- Starý pán /Hospodyňce/ To je maličkost, milostivá paní.
/Hokynář vejde do krámu/
Logik /Starému pánovi a Hospodyňce, kteří sbírají potraviny/ Ukládejte je systematicky.
Jan /Bérengerovi/ Tak co tomu říkáte?
Bérenger /Janovi, neví co říci/ No ... nic ... Dělá to prach ...
Hokynář /vyjde z krámu s lahví vína, Hospodyňce/ Sto franků litr.
Hospodyňka /dává Hokynáři peníze, pak se obrátí k Starému pánovi, jemuž se podařilo uložit všechno do košíku/
Jste velmi laskav. Pravá francouzská zdvořilost ! Kdepak dnešní mladí lidé !
Hokynář /bere od Hospodyňky peníze/ Měla byste nakupovat u nás ! Nemusela byste chodit přes ulici. A nepotkala byste nosorožce. Vrátil se do krámu/
Jan /opět usedl a myslí na nosorožce/ Stejně je to divné!
Starý pán /nazvedne klobouk, políbí Hospodyňce ruku/ Jsem velmi rád, že jsem vás poznal !
Hospodyňka /Logikovi/ Díky, pane, že jste mi podržel kocoura.
/Logik vrátí kocoura Hospodyňce, Číšnice se vrací s nápoji/
Číšnice Tady je anýzovka, pánové.
Jan /Bérengerovi/ Jste nepolepšitelný.
Starý pán /Hospodyňce/ Směl bych vás kousek doprovodit ?
Bérenger /Janovi, ukazuje na Číšnici, jež se vrací opět do kavárny/ Poručil jsem minerálku. Spletla se.
/Jan pokrčí opovržlivě rameny/
Hospodyňka /Starému pánovi/ Manžel mě čeká, milý pane. Děkuji. Až jindy !
Starý pán /Hospodyňce/ Zplna srdce v to doufám, milostivá paní.
Hospodyňka /Starému pánovi/ Já taky ! /S něžným pohledem odejde vlevo/
Bérenger Už se nepráší...
/Jan znovu pokrčí rameny/
Starý pán /Logikovi, dívá se za Hospodyňkou/ Rozkošná !
Jan /Bérengerovi/ Nosorožec! Nejde na to z hlavy!
/Starý pán a Logik odcházejí pomalu doprava, až zmizí. Klidně rozprávějí/
Starý pán /Logikovi, když se naposled ohlédl směrem, kudy odešla Hospodyňka/
Rozkošná, vidíte ?
Logik /Starému pánovi/ Vysvětlím vám sylogismus.
Starý pán Dobrá, sylogismus.
Jan /Bérengerovi/ Nejde mi to z hlavy. Něco takového přece nelze připustit.
/Bérenger zívá/
Logik /Starému pánovi/ Sylogismus obsahuje hlavní premisu, vedlejší premisu a závěr.
Starý pán Jaký závěr ?
/Logik a Starý pán odejdou/
Jan Nejde mi to z hlavy.
Bérenger /Janovi/ Vidím, že vám to nejde z hlavy. Byl to nosorožec a hotovo! Co na tom, nosorožec sem, nosorožec tam! Už je daleko... daleko...
Jan Ale přece jenom ... je to neslýchané! Nosorožec běhá volně po městě a vás to nepřekvapuje? Neměli by to dovolit.

- /Bérenger zívá/
Dejte si přece ruku před ústa ! ...
- Bérenger Uá ... uá ... /Zívá/ Neměli by to dovolit. Je to nebezpečné. Nenapadlo na to. Ale nic si z toho nedělejte, nám nic nehrozí.
- Jan Měli bychom protestovat na magistrátně
K čemu máme městské úřady ?
- Bérenger /zívne, pak si rychle položí ruku na ústa/ Promiňte ... Možná že nosorožec utekl ze zoologické zahrady !
- Jan Vy sníte vestoje.
- Bérenger Vždyť sedím.
- Jan Vsedě nebo vestoje, to je totéž ...
- Bérenger Jakýsi rozdíl tu přece je.
- Jan O to nejde.
- Bérenger To vy jste říkal, že stát nebo sedět je totéž ...
- Jan Špatně jste mi rozuměl. Jedině když člověk sní, je jedno, zda stojí nebo sedí!...
- Bérenger Ach ano, já sním... Život je sen...
- Jan /pokračuje/ Vy sníte, když říkáte, že nosorožec utekl ze zoologické zahrady...
- Bérenger Řekl jsem: možná !
- Jan /pokračuje/ ... protože v našem městě není zoologická zahrada od té doby, co zvířata uhynula na mor ... A to je už hezky dávno.
- Bérenger /stejně lhostejně/ Tak možná upláchl z cirkusu.
- Jan Z jakého cirkusu ?
- Bérenger Víím já ... z nějakého kočovného cirkusu.
- Jan Vííte dobře, že magistrát zakázal kočovníkům pobyt v obvodu města. Už od dob našeho dětství tu žádný cirkus nebyl.
- Bérenger /s námahou se brání zívání a nedaří se mu to/ V tom případě se třeba od té doby schovával někde v bažinatých, lesích v okolí !
- Jan /rozpřáhne ruce k nebi/ Bažinaté lesy v okolí ! ... Ubožáčku ! Působí na vás asi alkoholické výpary.
- Bérenger /naivně/ Pravda ... stoupají mi ze žaludku ...
- Jan Zatemňují vám mozek. Znáte nějaké bažinaté lesy v okolí ? Našemu kraji se říká "Malá Kastilie", takový je to úhor !
- Bérenger /utrápeně a unaveně/ Copak já víím? Možná že se schoval pod nějaký kámen, možná že si udělal hnízdo někde na suché větvi? ...
- Jan Abyste věděl ! Domníváte-li se, že jste vtipný, mýlíte se ! Jste nudný se svými paradoxy ! Myslím, že jste 'neschopný vážně hovořit !
- Bérenger Dnes, jenom dnes... Kvůli... protože... /Ukáže neurčitým gestem na hlavu/
- Jan Dnes zrovna jako jindy.
- Bérenger To zas ne.
- Jan Vaše duchaplná slova nemají cenu.
- Bérenger Já vůbec netvrdím ...
- Jan /ho přeruší/ Nemám rád, když si někdo ze mne dělá blázny!
- Bérenger /ruku na srdci/ Nikdy bych si to nedovoliil, milý Jene ....

- Jan /ho přeruší/ Ale dovolujete si, milý Bérengere ...
- Bérenger Nene, nic si nedovoluji ...
- Jan Ale ano, právě jste si dovolil !
- Bérenger Jak si můžete myslet ...
- Jan /ho přeruší/ Myslím, protože tomu tak je !
- Bérenger Ujišťuji vás ...
- Jan /ho přeruší/ ... Že si děláte ze mne blázný !
- Bérenger Vy jste ale umíněný !
- Jan Ke všemu se mnou jednáte jako s oslem. Vidíte přece, že mě urážíte.
- Bérenger Ani mi to nepřijde na mysl.
- Jan Vy žádnou mysl nemáte.
- Bérenger Tím spíš mi to nemůže na mysl přijít.
- Jan Jsou věci, které přicházejí na mysl, i když ji člověk nemá.
- Bérenger Vyloučeno.
- Jan Proč je to vyloučeno?
- Bérenger Protože je to vyloučeno.
- Jan Vysvětlíte na, proč je to vyloučeno, když tvrdíte, že dovedete všechno vyloužit ...
- Bérenger Nic takového jsem nikdy netvrdil.
- Jan Ták proč to předstíráte ? A ještě jednou, proč mě urážíte ?
- Bérenger Neurážím vás. Naopak. Víte sám, jak si vás vážím.
- Ján Když si mě vážíte, proč mi odporujete? Proč tvrdíte, ie není nebezpečné nechat pobíhat nosorožce po městě, obzvlášť v neděli dopoledne, kdy je na ulici plno dětí a dospělých...
- Bérenger Hodně je jich v kostele, a těm nic nehrozí.
- Jan /ho přeruší/ Dovolte ... a ještě v době, kdy je výroční trh.
- Bérenger Nikdy jsem netvrdil, že není nebezpečné nechat běhat po městě nosorožce. Řekl jsem pouze, že jsem o takovém nebezpečí neuvažoval. Nepoložil jsem si tu otázku.
- Jan Vy jakživ o ničem nepřemýšlíte !
- Bérenger Dobrá, souhlasím, nosorožec na svobodě není dobrá věc.
- Jan Nemělo by to být.
- Bérenger To se rozumí. Nemělo by to být. Je to dokonce nesmyslné. Dobrá. Ale kvůli té bestii byste se nemusel se mnou hádat. Co si na mě ještě vyvzpomenete, kvůli nějakému lichokopytníkovi nebo sudokopytníkovi, který náhodou přeběhne kolem ! Pitomý čtvernožec, nestojí za to, aby se o něm mluvilo... A konečně už zmizel, už neexistuje. Nebudeme se zabývat zvířetem, které už neexistuje. Mluvme o jiných věcech, milý Jene, mluvme o něčem jiném, námětů k hovoru je dost ... /Živne, bere sklenku/ Na vaše zdraví !
- /V té chvíli se vrací Logik a Starý pán zprava, hovoří a během řeči si sednou k jednomu stolku před kavárnou, dost daleko od Bérengera a Jana, dozadu a vpravo od nich/
- Jan Postavte tu sklenku na stůl. Nepijte! /Jan vypije značný doušek ze své anýzovky a zpola prázdnou sklenku postaví na stůl/
- /Bérenger drží sklenku v ruce dál, aniž ji postaví a aniž se odváží napít se/
- Bérenger Nenechám ji přece kavárníkovi. /Tváří se, jako by chtěl pít/

- Jan Nechte to, povídám.
- Bérenger Dobrá. /Chce postavit sklenku zas na stůl/
/A té chvíli jde kolem Daisy, mladá stenotypistka, blondýnka, projde jevištěm zprava doleva. Když Bérenger uvidí Daisy, prudce se zvedne, udělá neobratný pohyb, sklenka upadne a poleje Janovi kalhoty/
Ach Daisy!
- Jan Dejte pozor ! Jste vy ale nešika!
- Bérenger To je Daisy ... Odpusťte mi ... /Jde se schovat, aby ho Daisy neviděla/
Nechci, aby mě viděla ... v tomhle stavu.
- Jan Nemohu vám odpustit, rozhodně nemohu ! /Dívá se za Daisy, jež zmizela/
Tahle dívka vám nahání strach ?
- Bérenger Mlčte, mlčte.
- Jan Nevypadá přece zle !
- Bérenger /se vrací opět k Janovi, když Daisy zmizela/ Odpusťte mi, ještě jednou.
- Jan Vidíte, kam to vede, když člověk pije. Neovládáte své pohyby, nemáte v rukou žádnou sílu, jste jako omámený. Kopete si hřeb, milý příteli. Hubite se.
- Bérenger Tolik zas o alkohol nestojím. Když ale nepiju, nedaří se mi. Mám pocit strachu, a abych neměl strach, piju.
- Jan Strach, z čeho ?
- Bérenger Sám dost dobře nevím. Stavby úzkosti, nesnadno definovatelné. Cítím prostě, že mi není dobře, ať jsem sám nebo mezi lidmi, a tak sáhnu po sklence. To mě uklidní, uvolním se, zapomenu.
- Jan Zapomenete se!
- Bérenger Jsem unaven, už několik let jsem unaven. Je mi zatěžko nosit váhu vlastního těla ...
- Jan Neurastenie z alkoholu, melancholie pijáka vína...
- Bérenger /pokračuje/ Cítím v každém okamžiku své tělo, jako by bylo z olova, nebo jako bych nesl na zádech jiného muže. Nezvykl jsem si sám na sebe. Nevím, jsem-li to vůbec já. Když se trochu napiju, břímě spadne a já se poznávám, jsem to zase já.
- Jan Výsledek ponocování, Bérengere. Podívejte se na mne. Vážím víc než vy a přece se cítím lehký ! /Mává rukama, jako by chtěl létat/
/Starý pán a Logik, kteří znovu přišli na jeviště, udělali na jevišti několik kroků, hovoříce. Právě v tom okamžiku jdou kolem Jana a Bérengera/
/Jan zasáhne silně jednou rukou Starého pána, ten se zapotáčí a vrazí do Logika/
Logik /pokračuje v hovoru/ Příklad sylogismu ... /Je naražen/ Óó ...
Starý pán /Janovi/ Dávejte pozor ! Logikovi/ Promiňte.
Jan /Starému pánovi/ Promiňte.
Logik /Starému pánovi/ Nic se nestalo.
Starý pán /Janovi/ Nic se nestalo. /Starý pán a Logik si jdou sednout k jinému stolku poněkud vpravo a vzadu za Bérengerem a Janem/
Bérenger /Janovi/ Vy máte ale sílu.
Jan Ano, mám sílu, mám sílu z několika důvodů. Především mám sílu, protože jsem silný, a pak mám sílu, protože mám morální sílu. Taky proto mám sílu, že jsem nepil. Nechci vás zlobit, milý příteli, ale musím vám říci, že ve skutečnosti vás tíží alkohol.

- Logik /Starému pánovi/ Řeknu vám ukázkový sylogismus. Kocour má čtyři nohy. Isidor a Fricot mají každý čtyři nohy. Isidor a Fricot jsou tedy kocouři.
- Starý pán /Logikovi/ Můj pes má taky čtyři tlapy
- Logik /Starému pánovi/ Pak je to kocour.
- Bérenger /Janovi/ Já mám sotva sílu, abych žil. Snad už po tom ani netoužím.
- Starý pán /Logikovi po delší úvaze/ Tedy logicky vzato, můj pes by byl kocour.
- Logik /Starému pánovi/ Logicky ano. Ale opak je taky pravdou.
- Bérenger /Janovi/ Samota mě tíží a společnost taky.
- Jan /Bérengerovi/ Odporujete si. Tak co vás tíží, samota nebo lidé ? Považujete se za myslitele a chybí vám jakákoliv logika.
- Starý pán /Logikovi/ Logika je velká krásná věc.
- Logik /Starému pánovi/ Pod tou podmínkou, že se jí nezneužívá.
- Bérenger /Janovi/ Život je nenormální věc.
- Jan Právě naopak. Nic není přirozenějšího. Důkaz: všichni žijeme.
- Bérenger Mrtvých je víc než živých. Jejich počet stoupá. Živí jsou vzácní.
- Jan Mrtví neexistují. To snad můžeme tvrdit, ne ? /Hlasitě se směje/ Nebo vám také dělají těžkou hlavu ? Jak mohou zatěžovat věci, které neexistují?
- Bérenger Ptám se někdy sám sebe, zda žiju.
- Jan /Bérengerovi/ Vy nežijete, příteli, protože nemyslíte ! Myslete a budete žít.
- Logik /Starému pánovi/ Jiný sylogismus: Všichni kocouři jsou smrtelní. Sokrates je smrtelný. Sokrates je tedy kocour.
- Starý pán A má čtyři tlapy. To je pravda, protože mám kocoura a ten se jmenuje Sokrates.
- Logik Tak vidíte...
- Jan /Bérengerovi/ Vy jste v podstatě komediant. Lhář. Říkáte, že život vás nezajímá ... Ale někdo vás přece zajímá.
- Bérenger Kdo ?
- Jan Vaše kolegyně z úřadu, co šla právě kolem. Jste do ní zamilovaný !
- Starý pán /Logikovi/ Logika nám to právě objevila.
- Jan /Bérengerovi/ Nechtěl jste, aby vás viděla v tomhle žalostném stavu.
- /Bérenger udělá odmítavé gesto/
To dokazuje, že vám není všechno lhostejné. Ale jak může být Daisy okouzlena opilcem?
- Logik /Starému pánovi/ Vraťme se k našim kocourům.
- Starý pán Poslouchám vás.
- Bérenger /Janovi/ Asi už jí někdo padl do oka
- Jan /Bérengerovi/ A kdopak ?
- Bérenger Dudard, můj kolega z úřadu; právník, má velké vyhlídky v podniku, vyhlídky v Daisině srdci. Nemohu s ním soupeřit.
- Logik /Starému pánovi/ Kocour Isidor má čtyři tlapy.
- Starý pán Jak to víte?
- Logik To je dáno, to je hypotéza.
- Bérenger /Janovi/ Je dobře zapsán u šéfa. Ale já nemám žádné vyhlídky, nestudoval jsem, nemám žádnou naději.
- Starý pán /Logikovi/ Ach ták, hypotéza!

Jan /Bérengerovi/ A vy se vzdáváte jen tak?
Bérenger /Janovi/ Co mohu dělat?
Logik /Starému pánovi/ Fricot má taky čtyři tlapky. Kolik tlapek budou mít Fricot a Isidor ?
Starý pán /Logikovi/ Dohromady, nebo zvlášť ?
Jan /Bérengerovi/ Život je boj, nebojovat je zbabělé!
Logik /Starému pánovi/ Dohromady nebo zvlášť, jak chcete.
Bérenger /Janovi/ To se vám řekne, nemám zbraně.
Jan Musíte se tedy vyzbrojit, vyzbrojit se, příteli !
Starý pán /Logikovi, když s námahou přemýšlel/ Osm, osm tlapek.
Logik Logika nás vede k počítání z paměti.
Starý pán Je velmi mnohostranná !
Bérenger /Janovi/ A kde najdu zbraně ?
Logik /Starému pánovi/ Logika nemá hranic !
Jan V sobě. Vytvořte je silou vůle !
Bérenger /Janovi/ Jaké zbraně ?
Logik /Starému pánovi/ Hned uvidíte ...
Jan /Bérengerovi/ Zbraně trpělivosti, inteligence a kultury.
/Bérenger zívne/
Staňte se mužem bystrého a oslňujícího ducha. Snažte se udržet krok s dobou.
Bérenger /Janovi/ Jak se to dělá ?
Logik /Starému pánovi/ Dejme tomu, že těm kocourům vezmu dvě tlapky. Kolik jich každému zůstane ?
Starý pán To je složité.
Bérenger /Janovi/ To je složité.
Logik /Starému pánovi/ Naopak, je to jednoduché.
Starý pán /Logikovi/ Pro vás je to možná snadné, ale pro mne ne.
Bérenger /Janovi/ Pro vás je to možná snadné, ale pro mne ne.
Logik /Starému pánovi/ Musíte usilovně myslet. Snažit se.
Jan /Bérengerovi/ Musíte usilovně chtít.
Snažit se.
Starý pán /Logikovi/ Nevím.
Bérenger /Janovi/ Opravdu nevím.
Logik /Starému pánovi/ Člověk vám musí všechno napovědět.
Jan /Bérengerovi/ Člověk vám musí všechno napovědět.
Logik /Starému pánovi/ Vezměte si kus papíru, počítejte. Dvěma kocourům vezmeme dvě tlapky, kolik tlapek zůstane každému kocourovi ?
Starý pán Počkejte ... /Počítá na papíře, který vytáhne z kapsy/
Jan Řeknu vám, co je třeba dělat: Budete se pečlivě oblékat, budete se denně holit, brát si čistou košili.
Bérenger /Janovi/ Prádelna je drahá ...
Jan /Bérengerovi/ Šetřte na alkoholu. Pokud jde o zevnějšek, budete nosit: klobouk, kravatu, jako je tahle, elegantní oblek, dobře vyleštěné boty.
/Přítom ukazuje Jan domýšlivě na svůj klobouk, svou kravatu, šaty a boty/

- Starý pán /Logikovi/ Je tu několik možných řešení.
Logik /Starému pánovi/ Řekněte je ...
Bérenger /Janovi/ A co dál ? Řekněte mi ...
Logik /Starému pánovi/ Poslouchám vás.
Bérenger /Janovi/ Poslouchám vás.
Jan /Bérengerovi/ Jste nesmělý, ale máte schopnosti !
Bérenger /Janovi/ Já že mám schopnosti ?
Jan Uplatněte je. Musíte být na výši doby. Sledovat současné literární a kulturní události.
Starý pán /Logikovi/ Prvá možnost: jeden kocour může mít čtyři tlapky, druhý dvě.
Bérenger /Janovi/ Mm tak málo volného času.
Logik Máte schopnosti, jen je víc uplatňujte.
Jan Využijte toho mála volného času, co máte. Nenechte se odvrátit od správné cesty.
Starý pán Neměl jsem nikdy čas. Byl jsem úředníkem.
Logik /Starému pánovi/ Na vzdělání si musíte vždycky čas najít.
Jan /Bérengerovi/ Kdo chce, čas si najde.
Bérenger /Janovi/ Už je pozdě.
Starý pán /Logikovi/ Na mě je už trochu pozdě.
Jan /Bérengerovi/ Nikdy není příliš pozdě.
Logik /Starému pánovi/ Nikdy není příliš pozdě.
Jan /Bérengerovi/ Pracujete osm hodin jako já, jako všichni, máte ale neděle, večery, v létě tři týdny dovolené, že ano ? To stačí, půjdete-li na to soustavně.
Logik /Starému pánovi/ A co další řešení ? Myslete soustavně, soustavně.
/Starý pán začne znovu počítat/
Jan /Bérengerovi/ Podívejte se, místo abyste pil a byl z toho nemocný, nebylo by lepší být svěží a čilý, dokonce i n úřadě ? A volné chvíle můžete trávit inteligentním způsobem.
Bérenger /Janovi/ To jest ? ...
Jan /Bérengerovi/ Navštěvovat muzea, číst literární časopisy, chodit na přednášky. Tím se zbavíte úzkostných stavů a zároveň si budete tříbit ducha. Za měsíc z vás bude vzdělaný člověk.
Bérenger /Janovi/ Máte pravdu !
Starý pán /Logikovi/ Mohli bychom také mít jednoho kocoura s pěti tlapkami ...
Jan /Bérengerovi/ Vidíte, sám to uznáváte.
Starý pán /Logikovi/ A druhého s jednou. Byli by to ale ještě kocouři?
Logik /Starému pánovi/ Proč ne?
Jan /Bérengerovi/ Místo abyste utrácel všechny peníze za alkohol, nebylo by lepší kupovat si lístky do divadla a podívat se na zajímavou hru? Znáte avantgardní divadlo, o kterém se tolik mluví? Viděl jste Ionescovy hry?
Bérenger /Janovi/ Bohužel, ne. Jen jsem o nich slyšel.
Starý pán /Logikovi/ Vezmeme-li dvě tlapky z osmi tlapek dvou kocourů ...
Jan /Bérengerovi/ Ted' právě jednu dávají. Využijte toho !
Starý pán Mohli bychom mít jednoho kocoura o šesti tlapách ...

Bérenger To bude skvělé uvedení do uměleckého života naší doby.
Starý pán /Logikovi/ A druhého vůbec bez tlapek ?
Bérenger Máte pravdu, máte pravdu. Budu udržovat krok s dobou, jak říkáte.
Logik /Starému pánovi/ V tom případě by to byl privilegovaný kocour.
Bérenger /Janovi/ Slibuji vám to. směru, z pozadí scény do popředí, stále ovšem za kulisami, vlevo/
Jan /zuřivě Bérengerovi/ Drahý příteli, když jdu jednou, není to ještě zvyk. S vámi se to nedá porovnat. Protože vy ... vy ... to je něco docela jiného ...
Bérenger /Janovi/ Proč by to bylo něco jiného?
Jan /křičí, aby přehlušil rámus, přicházející směrem od krámu/ Protože já nejsem opilec !
Logik /Starému pánovi/ I beznohý kocour musí chytat myši. Je mu to vrozené.
Bérenger /hlasitě křičí/ Netvrdím přece, že jste opilec. Ale proč bych já byl v podobném případě větší opilec než vy?
Starý pán /křičí na Logika/ Co je kocouru vrozené ?
Jan /křičí na Bérengera/ Protože všechno závisí na míře. Na rozdíl od vás znám míru.
Logik /Starému pánovi - ruce u uší jako kornout/ Co říkáte?
/Rámus téměř přehlušuje slova všech čtyř osob/
Bérenger /dlani u uší ve tvaru kornoutu Janovi/ Kdežto já ... cože, co říkáte ?
Jan /řve/ Říkám, že ...
Starý pán /řve/ Říkám, že ...
Jan /Uvědomí si hluk, který je už velmi blízko/ Co se to děje ?
Logik Co se děje ?
Jan /povstane, převrhne přitom židli, dívá se ke kulise vlevo, odkud přichází rámus vyvolaný nosorožcem, jenž běží nyní opačným směrem/ Je, nosorožec !
Logik /vstane, převrhne židli/ Je, nosorožec!
Starý pán /vstane, převrhne židli/ Je, nosorožec!
Bérenger /stále sedl, ale tentokrát je živější/ Nosorožec ! V obráceném směru.
Číšnice /vyjde, v ruce tác se sklenkami/ Co je? Jú, nosorožec ! /Upustí tác, sklenice se rozbijí/
Kavárník /vyjde z kavárny/ Co je?
Číšnice /Kavárníkovi/ Nosorožec!
Logik Nosorožec v plném trysku, naproti na chodníku !
Hokynář /vyjde z krámu/ Jé, nosorožec !
Jan Jé, nosorožec !
Hokynářka /vystrčí hlavu z okna nad krámem/ Jé, nosorožec!
Kavárník /číšnici/ Kvůli tomu nemusíte rozbíjet sklenice.
Jan Řítí se rovnou vpřed, otírá se o výkladní skříně!
Causy /přijde zleva/ Jé, nosorožec !
Bérenger /pozoruje Daisy/ Jé, Daisy !
/Je slyšet rychlé kroky lidí, kteří prchají, výkřiky jé, jú, jako před chvílí/
Číšnice No tohle !

Kavárník /Číšníci/ Ty sklínky mi zaplatíte !

/Bérenger se snaží schovat, aby ho Daisy neviděla. Starý pán, Logik, Hokynář jdou doprostřed jeviště a říkají/

Všichni No tohle !

Jan a Bérenger No tohle !

/Je slyšet pronikavé mňoukání, pak srdcervoucí výkřik ženy/

Všichni Óóó !

/Takřka v témže okamžiku a zatímco se hluk rychle vzdaluje, objeví se Hospodyňka, jež tu byla před chvílí, bez košíku, ale v náručí drží mrtvého, zakrváceného kocoura/

Hospodyňka /nařiká/ Rozšlápl mi Macička, rozšlápl mi Macička !

Číšnice Rozšlápl jí Macička, rozšlápl jí Macička !

/Hokynář, Hokynářka, Starý pán, Daisy, Logik obklopí Hospodyňku/

Všichni To je neštěstí, ubohé zvířátko !

Starý pán Ubohé zvířátko !

Daisy a Číšnice Ubohé zvířátko !

Hokynář, Hokynářka /v okně/, Starý pán, Logik: Ubohé zvířátko !

Kavárník /Číšníci, ukazuje na střepy a převržené židle/ Na co čekáte ? Seberte to!

/Také Bérenger a Jan jdou rychle k Hospodyňce, která neustále nařiká s mrtvým kocourem v náručí/

Číšnice /jde ke kavárně, aby sesbírala střepy a postavila převržené židle, přitom se neustále ohlíží k Hospodyňce/ Ubohé zvířátko !

Kavárník /číšníci, ukazuje na židle a střepy/ Tady ! Tady !

Starý pán /Hokynáři/ Co tomu říkáte ?

Bérenger /Hospodyňce/ Neplačte, paní, rve nám to srdce !

Daisy /Bérengerovi/ Pane Bérengére ... Vy jste tu byl ? Viděl jste ?

Bérenger /Daisy/ Dobrý den, slečno Daisy, promiňte, že jsem se neholil, neměl jsem čas ...

Kavárník /sleduje sbírání středů, pak vrhne pohled směrem k Hospodyňce/ Ubohé zvířátko !

Číšnice /sbírá střepy, zády k Hospodyňce/ Ubohé zvířátko ! /Je třeba, aby všechny tyto repliky byly řečeny rychle, takřka současně/

Hokynářka /v okně/ Co je moc, to je moc !

Jan Co je moc, to je moc !

Hospodyňka /nařiká a chová mrtvého kocoura v náručí/ Chudáček Macek, chudáček Macek!

Starý pán /Hospodyňce/ Byl bych raději, kdybych se byl s vámi opět setkal za jiných okolností.

Logik /Hospodyňce/ Nedá se nic dělat, paní, všichni kocouři jsou smrtelní. Je třeba se s tím smířit.

Hospodyňka /nařiká/ Můj Macíček, můj Macíček, můj Macíček !

Kavárník /číšníci, jež má plnou zástěru střepů/ Zaneste to do popelnice. /Postaví židle/ Dlužíte mi deset franků !

Číšnice /Kavárníkovi, vstupujíc do kavárny/ Vy myslíte jenom na peníze !

Hokynářka /Hospodyňce z okna/ Uklidněte se, paní !

Starý pán /Hospodyňce/ Uklidněte se, paní !

Hokynářka /z okna/ Člověku je ho líto, ale co se dá dělat ?
Hospodyňka Můj kocourek ! Můj kocourek !
Daisy Člověku je ho opravdu líto, ale co se dá dělat !
Starý pán /podpírá Hospodyňku, vede ji ke stolku před kavárnou, ostatní jdou za nimi/ Posadte se, milostivá paní !
Jan /Starému pánovi/ Co tomu říkáte?
Hokynář /Logikovi/ Co tomu říkáte ?
Hokynářka /Daisy z okna/ Co tomu říkáte ?
Kavárník /číšníci, jež opět přišla, zatímco ostatní usazují uplakanou Hospodyňku, jež kolébá stále v náručí mrtvého kocoura/ Přineste paní sklenici vody.
Starý pán /Hospodyňce/ Posadte se drahá paní !
Jan Ubohá paní !
Hokynářka /z okna/ Ubohé zvíře !
Bérenger /číšníci/ Přineste jí raději koňak !
Kavárník /číšníci/ Jeden koňak ! /Ukazuje na Bérengera/ Pán ho platí !
/číšnice vejde do kavárny se slovy/
Číšnice Jeden koňak !
Hospodyňka /vzlyká/ Ne, nechci, nechci !
Hokynář Už před chvílkou přeběhl kolem krámu !
Jan /Hokynářů/ To nebyl tentýž !
Hokynář /Janovi/ Kdoví...
Hokynářka Ale ano, byl to tentýž !
Causy Copak už tu byl podruhé ?
Kavárník Myslím, že to byl tentýž.
Jan Ne, nebyl to tentýž nosorožec, tenhle měl pouze jeden roh, to byl nosorožec africký.
/číšnice přináší sklenku koňaku a nese ji Hospodyňce/
Starý pán Tu je koňak, ten vás posílí...
Hospodyňka /v slzách/ Nééé ...
Bérenger /Janovi, najednou rozčileně/ Povídate nesmysly ! ... Jak jste mohli rozpoznat rohy ? Ta bestie pádila tak rychle, že jsme ji sotva zahlédli ...
Daisy /Hospodyňce/ Ale ano, to vám udělá dobře.
Starý pán /Bérengerovi/ Máte pravdu, běžel rychle.
Kavárník /Hospodyňce/ Ochutnejte, je dobrý.
Bérenger /Janovi/ Neměl jste čas počítat rohy...
Hokynářka /Číšníci z okna/ Přinutíte ji, ať se napije.
Bérenger /Janovi/ A ke všemu byl kolem něho mrak prachu...
Causy /Hospodyňce/ Napijte se, paní ...
Starý pán Aspoň trochu, drahá paní ... odvalu...
/číšnice přistrčila sklenku k ústům Hospodyňky, ta se tváří, že nechce, ale napije se/
Číšnice Napila se.
Hokynářka /z okna/ Napila se.
Daisy Napila se.

- Jan /Bérengerovi/ Já nejsem v mátohách jako vy. Mám jasnou hlavu, počítám rychle.
- Starý pán /Hospodyňce/ Je vám líp ?
- Bérenger /Janovi/ Hnal se se skloněnou hlavou.
- Kavárník /Hospodyňce/ Vidíte, že je dobrý !
- Jan /Bérengerovi/ Jistěže, ale tím líp jste ho viděl !
- Hospodyňka /když se napila/ Můj kocourek !
- Bérenger /Janovi podrážděně/ Hlouposti ! Hlouposti !
- Hokynářka /z okna Hospodyňce/ Mám pro vás jiného kocoura.
- Jan /Bérengerovi/ Já že povídám hlouposti? Jak se to opovažujete tvrdit ?
- Hospodyňka /Hokynářce/ Já jiného nechci ! /Vzlyká a chová svého kocoura/
- Bérenger /Hospodyňce/ Musíte se s tím smířit !
- Kavárník /Hospodyňce/ Musíte se s tím smířit !
- Jan /Bérengerovi/ Já nikdy nepovídám hlouposti !
- Bérenger /Janovi/ Ale povídáte ! Úplné pitomosti !
- Starý pán /Hospodyňce/ Berte to filosoficky !
- Bérenger /Janovi/ Jste zkrátka domýšlivec! /Silnějším hlasem/ Pedant ...
- Kavárník /Janovi a Bérengerovi/ Jen žádný skandál, pánové !
- Starý pán Poslyšte ... Který nosorožec má na nose jeden roh ? /Hokynář/ Vy jste obchodník, vy byste to měl vědět !
- Hokynářka /z okna Hokynář/ Měl bys to vědět!
- Bérenger /Janovi/ Já žádný roh nemám a nikdy mít nebudu !
- Hokynář /Starému pánovi/ Obchodníci nemohou všechno vědět !
- Jan /Bérengerovi/ A budete ho mít!
- Bérenger /Janovi/ A taky nejsem Asiat. A Ostatně Asiaté jsou lidé jako všichni ostatní...
- Číšnice Ano, Asiaté jsou lidé jako vy a já ...
- Starý pán /Kavárníkovi/ To je pravda.
- Kavárník /číšnici/ Nikdo se vás na váš názor neptal !
- Daisy /Starému pánovi/ Má pravdu. Jsou to lidé jako my.
- /Během této hádky nařiká Hospodyňka dál/
- Hospodyňka Byl tak něžný, byl jako my.
- Kavárník /Janovi a Bérengerovi/ Ale pánové, ale pánové !
- Bérenger /Janovi pokračuje/ ... Pedant, který si není jistý svými vědomostmi, protože jeden roh na nose má asijský nosorožec a ne africký, africký má dva...
- /Ostatní opustí Hospodyňku a obstoupí Jana a Bérengera, kteří se velmi vzrušeně dohadují/
- Jan /Bérengerovi/ Mýlíte se, je to obráceně.
- Hospodyňka /sama/ Byl tak roztomilý !
- Bérenger Chcete se vsadit?
- Číšnice Chtějí se sázet !
- Daisy /Bérengerovi/ Nerozčilujte se, pane Bérengere !
- Jan /Bérengerovi/ S vámi se nesázím. Dva rohy máte vy ! Vy Asiate jeden!

Číšnice Ježíšmarjá !
Hokynářka /z okna na Hokynáře/ Oni se poperou.
Hokynář /Hokynářce/ Co tě napadá, to je jen sázka !
Jan /zlostí bez sebe/ Jsou žlutí !
/Logik, jenž stojí stranou mezi Hospodyňkou a skupinkou kolem Jana a Bérengera, sleduje pozorně spor, aniž se ho zúčastní/
Sbohem, pánové /Bérengerovi/ Váš nezdravím !
Hospodyňka /jako předtím/ Měl nás tak rád ! /Zavzlyká/
Daisy Ale pane Bérengere, pane Jene ...
Starý pán Měl jsem přátele Asiaty. Možná že to ani nebyli skuteční Asiaté ...
Kavárník Já znal opravdické ...
Číšnice /Hokynářce/ Já měla taky jednoho přítele Asiata.
Hospodyňka /naříká/ Měla jsem ho, když byl ještě maličký !
Jan /stále bez sebe zlostí/ Jsou žlutí!
Žlutí ! Strašně žlutí!
Bérenger /Janovi/ Zato vy jste šarlatový!
Hokynářka /v okně/ a Číšnice: Óóó!
Kavárník To vypadá zle !
Hospodyňka /naříká/ Byl tak čistotný. Dělal do pilin.
Jan /Bérengerovi/ No dobrá, víckrát mě neuvíďte. S takovým pitomcem nebudu ztrácet čas.
Hospodyňka /naříká/ Rozuměli jsme si.
Jan /odchází rychle vpravo, celý zuřivý... Nicméně se obrátí, než odejde nadobro/
Starý pán /Hokynářů/ Jsou taky Asiaté bílí, černí, modří, prostě lidé jako my.
Jan /Bérengerovi/ Opilče ! /Všichni se na něj dívají s ohromením/
Bérenger /směrem k Janovi/ Co si to dovolujete!
Všichni /směrem k Janovi/ Óó !
Hospodyňka /naříká/ Byl tak chytrý, jenom promluvit.
Daisy /Bérengerovi/ Neměl jste ho rozzuřit.
Bérenger /Daisy/ To není moje vina ...
Kavárník /Číšnici/ Jděte pro nějakou rakvičku pro to ubohé zvířátko ...
Starý pán /Bérengerovi/ Myslím, že máte pravdu. Asijský nosorožec má dva rohy, africký jeden roh ...
Hokynář Pán tvrdil opak ...
Daisy /Bérengerovi/ Oba jste se mýlili...
Starý pán /Bérengerovi/ Vy jste ovšem měl pravdu,
Číšnice /Hospodyňce/ Pojdte, paní, dáme ho do krabice.
Hospodyňka /zoufale vzdychá/ Nikdy ! Nikdy !
Hokynář Promiňte, já myslím, že pravdu měl pan Jan.
Causy /se obrátí k Hospodyňce/ Budte rozumná, paní.
/Daisy a Číšnice táhnou Hospodyňku s mrtvým kocourem do kavárny/
Starý pán /Daisy a Číšnici/ Mám jít s vámi ?

- Hokynář Asijský nosorožec má jeden roh a africký dva. A obráceně.
- Daisy /Starému pánovi/ Není třeba.
/Daisy a čišnice vejdou do kavárny s Hospodyňkou uprostřed/
- Hokynářka /Hokynáři z okna/ Ty musíš mít vždycky extra nápady !
- Bérenger /stranou, zatímco ostatní se začínají dohadovat o rozích nosorožce/
Daisy má pravdu, neměl jsem mu odporovat.
- Kavárník /Hokynářce/ Váš manžel má pravdu, asijský nosorožec má dva rohy, ale když je to obráceně, měl by mít africký taky dva.
- Bérenger /stranou/ On nesnáší, když mu někdo odporuje. Sebemenší námitka ho přivede do varu.
- Starý pán /Kavárníkovi/ Mýlíte se, příteli.
- Kavárník /Starému pánovi/ Račte prominout !
- Bérenger /stranou/ Je zlostný, ale to je jeho jediná chyba.
- Hokynářka /z okna Starému pánovi, Kavárníkovi a Hokynáři/ Možná že jsou oba stejní.
- Bérenger /stranou/ V jádře má zlaté srdce, prokázal mi nesčetné služby.
- Kavárník /Hokynářce/ Ten druhý může mít jenom jeden roh, když ten první má dva.
- Starý pán Možná že ten první má jeden a ten druhý dva.
- Bérenger /stranou/ škoda, že jsem nebyl smířlivější. Ale proč byl tak umíněný ? Nechtěl jsem ho přece dohnat k nejhoršímu. /Ostatním/ Tvrdí vždycky nehoráznosti. Chce vždycky ohromovat svými vědomostmi. Nikdy nepřipustí, že by se mohl mýlit.
- Starý pán /Bérengerovi/ Máte důkazy ?
- Bérenger Ohledně čeho ?
- Starý pán Ohledně svého výroku, kvůli kterému jste se před chvílí tak ošklivě pohádal se svým přítelem.
- Hokynář /Bérengerovi/ Ano, máte důkazy ?
- Starý pán /Bérengerovi/ Jak to víte, že jeden z nosorožců má dva rohy a druhý jeden? A který ?
- Hokynářka Ví zrovna tolik, co my.
- Bérenger Především nevíme, zda jsme viděli dva různé nosorožce. Myslím, že to byl jeden a tentýž.
- Kavárník Připustíme, že to byli dva různí nosorožci. Který je jednorohý, asijský ?
- Starý pán Ne, africký je dvourohý. Aspoň já si to myslím.
- Kavárník Který že je dvourohý ?
- Hokynář Rozhodně ne ten africký.
- Hokynářka Těžká dohoda, namouvěru.
- Starý pán Nicméně je třeba ten problém objasnit.
- Logik /vyjde ze své rezervy/ Pánové, promiňte, že zasahuji. V tom není jádro problému. Dovolte, abych se představil...
- Hospodyňka /plačtivě/ To je Logik !
- Kavárník Á, to je Logik !
- Starý pán /představuje logika Bérengerovi/ Můj přítel, Logik !
- Bérenger Těší mě, pane.
- Logik /pokračuje/ ... Logik z povolání. Tady je můj osobní průkaz. /Ukazuje svou legitimaci/

Birenger Velká čest pro mne, pane.
Hokynář Je to pro nás velká čest.
Kavárník Řekl byste nám tedy laskavě, pane Logiku, zda africký nosorožec je jedno-
rohý ? ...
Starý pán Nebo dvourohý ...
Hokynářka A je-li asijský nosorožec dvourohý ?
Hokynář Nebo jednorohý ?
Logik O to tu zrovna vůbec nejde. To si musíte ujasnit.
Hokynář Ale to právě bychom chtěli vědět.
Logik Nechtě mě mluvit, pánové. ..
Starý pán Nechtě ho mluvit.
Hokynář /Hokynářce v okně/ Nechtě ho přece mluvit.
Logik /Bérengerovi/ Obracím se hlavně na vás. K ostatním přítomným také ...
Hokynář K nám taky ...
Logik Vidíte, hádka se nejdříve týkala problému, jemuž jaté se proti své vůli
vyhnuli. Na začátku jste si položili otázku, zda nosorožec, který běžel ko-
lem podruhé, je tentýž nosorožec, co přeběhl poprvé, anebo zda je to jiný
nosorožec. A na to je třeba odpovědět.
Bérenger A jak ?
Logik Takto: Mohli jste vidět dvakrát téhož nosorožce s jedním rohem ...
Hokynář /opakuje, aby lépe porozuměl/ Dvakrát téhož nosorožce ...
Kavárník /stejně jako Hokynář/ S jedním rohem...
Logik /pokračuje/ Ale právě tak jste mohli vidět dvakrát téhož nosorožce s dvě-
ma rohy.
Starý pán /opakuje/ Dvakrát téhož nosorožce s dvěma rohy ...
Logik Ano. Nebo jste mohli vidět jednoho nosorožce s jedním rohem, pak
druhého taky s jedním rohem.
Hokynářka /z okna/ Chachacha ...
Logik Nebo jednoho nosorožce s dvěma rohy, a pak druhého nosorožce také s
dvěma rohy ...
Kavárník To je úplně přesné.
Logik A teď: jestli jste viděli ...
Hokynář Jestli jsme viděli ...
Starý pán Ano, jestli jsme viděli ...
Logik Jestliže jste poprvé viděli nosorožce s dvěma rohy ...
Kavárník S dvěma rohy ...
Logik ... Podruhé nosorožce s jedním rohem...
Hokynář S jedním rohem ...
Logik Pak by se z toho nedalo na nic usuzovat.
Starý pán Z toho všeho by se nedalo na nic usuzovat.
Kavárník Proč ?
Hokynářka Ničemu nerozumím.
Hokynář Ajta ! Krajta !
/Hokynářka pokrčí rameny a odejde od okna/

- Logik   Ano, protože prvý nosorožec mohl mezitím ztratit jeden roh a ten druhý mohl být tentýž co první.
- Bérenger   Rozumím, ale ...
- Starý pán   /přeruší Bérengera/ Nepřerušujte ho.
- Logik   Je také možné, že byli dva dvourozí nosorožci a každý z nich ztratil jeden roh.
- Starý pán   To je možné.
- Kavárník   Ano, to je možné.
- Hokynář   Proč ne !
- Bérenger   Ale přece jenom ...
- Starý pán   /Bérengerovi/ Nepřerušujte ho.
- Logik   Můžete-li však dokázat, že jste viděli poprvé nosorožce a jedním rohem, ať asijského nebo afrického ...
- Starý pán   Asijského nebo afrického ...
- Logik   Podruhé nosorožce s dvěma rohy ...
- Starý pán   S dvěma rohy...
- Logik   ... Nezáleží na tom, zda afrického nebo asijského ...
- Hokynář   Afrického nebo asijského ...
- Logik   /pokračuje v důkazu/ ... Pak bychom mohli dospět k závěru, že máme co dělat s dvěma odlišnými nosorožci, protože je velmi málo pravděpodobné, že by mohl v několika minutách narůst nosorožci druhý roh ...
- Starý pán   To je málo pravděpodobné.
- Logik   /okouzlen svým rozumováním/ ... Což by udělalo z nosorožce asijského nebo afrického ...
- Starý pán   Asijského nebo afrického ...
- Logik   Nosorožce afrického nebo asijského.
- Kavárník   Afrického nebo asijského.
- Hokynář   Heleme se !
- Logik   A to řádná logika nepřipouští, aby totiž jeden a tentýž tvor se narodil na dvou místech současně ...
- Starý pán   Nebo postupně.
- Logik   /Starému pánovi/ A to je ten důkaz.
- Bérenger   /Logikovi/ Je mi to jasné, ale neřeší to otázku.
- Logik   /Bérengerovi se zasvěceným úsměvem/ Zajisté, milý pane, jenže problém můžeme stavět jedině takto.
- Starý pán   Je to naprosto logické.
- Logik   /nadzvedne klobouk/ Na shledanou, pánové. /Obrátí se a odejde vlevo, následován Starým pánem/
- Starý pán   Na shledanou, pánové. /Nadzvedne klobouk a odejde za Logikem/
- Hokynář   Snad je to logické ... ale jsme tam, kde jsme byli ...
- /V té chvíli vyjde z kavárny Hospodyňka v hlubokém smutku s . . . krabicí v ruce a za ní jde Daisy a číšnice jako na pohřeb. Průvod se ubírá k východu vpravo/
- Hokynář   /pokračuje/ Možná že je to logické, ale můžeme připustit, aby nám nosorožci s jedním nebo s dvěma rohy, asijsťi nebo afričťi, rozšlapávali kocoury

před našima očima? /Ukáže teatrálním gestem na průvod, jenž právě odchází/

Kavarník	Má pravdu ! Nemůžeme dovolit, aby nám nosorožci rozšlapávali kocoury; nosorožci, ani nikdo jiný !
Hokynář	Nemůžem to dovolit.
Hokynářka	/Hokynáři, vystrčí hlavu ze dveří krámu/ Po jel do krámu, jdou sem zákazníci.
Hokynář	/míří ke krámu/ Ne, nemůžem to dovolit!
Bérenger	Že jsem se s ním hádal ! /Kavárníkovi/ Přineste mi koňak ! Velký !
Kavárník	Hned tu bude ! /Jde pro koňak do kavárny/
Bérenger	/sám/ Neměl jsem se rozčilit, neměl jsem se rozčilit ! /Kavárník nese velkou sklenku koňaku/ Je mi příliš těžko u srdce, nemohu jít dnes do muzea. Budu pěstovat ducha jindy. /Vezme sklenku a napije se/

OPONA

DRUHÉ DĚJSTVÍ

První obraz

Kancelář soukromého podniku, například velkého nakladatelství právnické literatury. V pozadí uprostřed velké dvoukřídlové dveře, nad nimiž je nápis: Ředitel. Vlevo vzadu, vedle dveří ředitelových, malý stolek Daisin s psacím strojem. U zdi vlevo mezi malým stolem Daisiným a dveřmi na schodiště jiný stůl s prezenčními listinami, kam se úředníci při příchodu do kanceláře podpisují. Bále vlevo, stále v prvním plánu, dveře na schodiště. Je vidět poslední stupně schodiště, konec zábradlí, malé odpočívadlo. V prvním plánu stůl s dvěma židlemi. Na stole: tiskárenské korektury, kalamář, pera; u tohoto stolu pracuje Botard a Bérenger. Bérenger si sedne na levou židli, Botard na pravou. U zdi napravo jiný stůl, větší, čtvercovitý, také plný papírů, korektur atd. U tohoto stolu jsou proti sobě rovněž dvě židle (lepší, "důležitější"). Je to stůl Dudardův a pana Boeufa. Dudard usedne na židli u zdi, takže má všechny úředníky proti sobě. Vykonává funkci zástupce ředitele. Mezi zadními dveřmi a pravou stěnou je okno. V případě, že jeviště má spodní orchestřiště, bylo by dobře dát do popředí přímo proti divákům okenní rám. V pravém rohu vzadu je věšák, kde visí šedé pláště a stará saka. Věšák může být eventuálně umístěn také v popředí scény, těsně u pravé stěny.

Kolem stěn jsou regály s knihami a zaprášenými ležstvy. V pozadí vlevo, nad regály, jsou nápisy: Právnická literatura, Zákoníky. Na pravé stěně, která může být mírně zešíkmená, jsou nápisy: Úřední listy, Daňové předpisy. Hodiny nade dveřmi ředitele ukazují 9 hodin 3 minuty.

Když se zvedne opona, stojí Dudard u své židle, pravým profilem obrácen do hlediště. Na opačné straně kanceláře stojí Botard, levým profilem obrácen do hlediště mezi nimi, rovněž u stolku, tváří k publiku ředitel; vedle něho po levici, poněkud vzadu stojí Daisy, v rukou několik listů strojopisu. Na stole, kolem kterého Všichni stojí, jsou na haldách tiskových korektur rozevřeny velké noviny.

Když se zvedne opona, zůstávají osoby několik vteřin nehybně stát v pozici, v jaké bude řečena první replika. Má to tvořit jakýsi živý obraz. Stejně jako tomu bylo na počátku prvního dějství.

Ředitel, asi padesátiletý, pečlivě oblečený; modrý oblek, stužka Čestné legie, připínací škrobený límeček, černá kravata, hustý hnědý knír. Jmenuje se pan Papillon.

Dudard, pětaticetiletý. Šedý oblek, má černé clotové chrániče na rukávech, aby ušetřil kabát. Může nosit brýle. Je dost velký a je to úředník budoucnosti. Kdyby ředitel byl povýšen, Dudard by šel na jeho místo. Botard ho nemá rád.

Botard, učitel ve výslužbě, sebevědomého vzezření, malý bílý knírek; je mu asi šedesát, ale je čiperný. ("Víš všechno, rozumíš všemu") Na hlavě nosí baskický baret, oblečen v dlouhý šedý pracovní plášť, má také klotové chrániče; na dosti silném nose okuláry, tužku za uchem.

Daisy, mladá blondýnka.

Později paní Boeufová, tlustá žena mezi čtyřiceti a padesáti, uplakaná a udýchaná.

Při zvednutí opony stojí tedy všechny osoby nehnutě kolem stolu vpravo; ředitel ukazuje ukazováčkem pravé ruky na noviny. Dudard natahuje ruku směrem k Botardovi, jako by mu říkal: "Vidíte přece!" Botard s rukama v kapsách svého pláště, nedůvěřivý úsměv na rtech, jako by říkal. "Na mne si nepřijdete." Daisy s listy strojopisu v ruce upírá pohled na Dudarda. Po několika vteřinách Botard zaútočí.

Botard   Řečičky, řečičky, pohádky pro děti!

Causy   Sama jsem ho viděla, ano, viděla jsem nosorožce.

Botard   Stojí to v novinách, je to jasné, nemůžete to popřít.

Botard   /S výrazem hlubokého opovržení/ Pch !

Dudard   Tady je to černé na bílém, podívejte se, v rubrice přejetých koček ! Přečtete tu zprávu, pane řediteli.

Pan Papillon   /čte/ "Včera v neděli byla v našem městě na Kostelním náměstí v pravé poledne ušlapána kočka kopyty tlustokožce."

Daisy   Nebylo to přesně na Kostelním náměstí.

Pan Papillon   To je vše. Další podrobnosti se neuvádějí.

Botard   Pchch !

Dudard   To stačí, je to jasné.

Botard   Nevěřím novinářům. Novináři jsou všichni lháři, vím, jak to u nich chodí, věřím jen tomu, co vidím na vlastní oči. Jako bývalý učitel mám rád věci přesné, vědecky dokázané; jsem duch soustavný a důkladný.

Dudard   Co s tím má co dělat soustavný duch?

Daisy   /Botardovi/ Myslím, pane Botarde, že zpráva je velmi přesná.

Botard   Tomu říkáte přesnost ? No dobrá ! O jakého tlustokožce tu jde ? Co rozumí redaktor rubriky přejetých koček pod pojmem tlustokožec ? Neříká nám to. A co rozumí pod slovem kočka ?

Dudard   Každý ví, co je to kočka.

Botard   Jde tu o kočku nebo o kocoura ? A jaké barvy ? Jaké rasy ? Podotýkám, že nejsem rasista, jsem dokonce antirasista.

Pan Papillon   Poslyšte, pane Botarde, o to tu vůbec nejde. Co s tím má co dělat rasismus?

Botard   Prosím za prominutí, pane řediteli. Ale nemůžete popřít, že rasismus je jeden z velkých omylů našeho století.

Dudard   Samozřejmě, v tom jsme všichni zajedno , ale tady přece nejde o...

Botard   Pane Dudarde, ta věc se nesmí brát na lehkou váhu. Historické události jasně ukázaly, že rasismus ...

Dudard   Říkám vám, že o to tu nejde.

Botard   Neřekl bych.

Pan Papillon   O rasismus nejde.

Botard   Nemáme ale vynechat jedinou příležitost, abychom ho neodhalili.

- Daisy Ale vždyť vám říkáme, že nikdo z nás není rasista. Vy odvádíte otázku jinnam. Jde prostě o to, že kočku rozšlápl tlustokožec, v našem případě nosorožec.
- Botard Nepocházím z jihu, slečno Daisy. Jižané mají příliš bujnou fantazii. Podle mého rozmáčkla patrně myš docela obyčejnou blechu a oni udělali z komára vola.
- Pan Papillon /Dudardovi/ Pokusme se uvést věci na pravou míru. Vy jste tedy viděl, na vlastní oči jste viděl nosorožce, jak se prochází po našem městě ?
- Daisy Neprocházel se, běžel
- Dudard Já osobně ho neviděl, ale důvěryhodní lidé ...
- Botard /ho přeruší/ Vidíte, že to jsou povídačky. Věříte novinářům, těm lokajům, kteří nevědí, co by vynášeli, jen aby prodali své hanebné plátky a zavděčili se svým šéfům. Vy tomu věříte, pane Dudarde, vy, právník, doktor práv ? Dovolte, abych se zasmál. Hahaha.
- Daisy Ale já jsem ho viděla, viděla jsem nosorožce. Dám na to ruku do ohni.
- Botard Ale běžte ! Myslil jsem, že jste vážné děvče.
- Daisy Pane Botarde, nemám vlčí mlhu ! A nebyla jsem sama, dívalo se tam se mnou víc lidí.
- Botard Pchch ! Dívali se zaručeně na něco jiného ! ... Povaleči, lidé, kteří nemají co dělat, flákači.
- Sudare Bylo to včera, v neděli.
- Botard Já pracuji i v neděli. Neposlouchám faráře. Tahají lidi do kostela jen proto, aby jim bránili v práci, aby si nemohli v potu tváře vydělávat svůj chléb.
- Pan Papillon /dotčen/ Prosím vás !
- Botard Promiňte, nechtěl jsem vás urazit. Nevážím-li si náboženství, neznamená to, že bych k němu neměl úctu. /Daisy/ Předně, víte, co je to nosorožec ?
- Daisy Je to ... je to hrozně velké zvíře, a ošklivé.
- Botard Prosím ! A vy se vychloubáte přesným myšlením ! Nosorožec, slečno ...
- Pan Papillon Nebudete nám tu dělat přednášku o nosorožci. Nejsme ve škole.
- Botard Bohužel !
- /Při posledních replikách je vidět Bérengera, jak obezřetně vystupuje po posledních schodech, opatrně otvírá dveře kanceláře, na kterých při pootevření je vidět cedule s nápisem: Právnícké nakladatelství/
- Pan Papillon /Daisy/ Nechme to. Je devět pryč, slečno Daisy, přineste mi prezenční listinu. Kdo se opozdil, dobře mu tak!
- /Daisy jde k malému stolku vlevo, kde je prezenční listina v okamžiku, kdy vstupuje Bérenger/
- Bérenger /Daisy, zatím co ostatní diskutují/ Dobrý den, slečno Daisy. Nepřišel jsem pozdě ?
- Botard /Dudardovi a panu Papillonovi/ Bojuji proti nevědomosti všude, kde se s ní setkávám.
- Daisy /Bérengerovi/ Pane Bérengere, pospěšte si !
- Botard ...V palácích i v chaloupkách !
- Daisy /Bérengerovi/ Podepište rychle prezenční listinu !
- Bérenger Děkuji, děkuji. Už je tu šéf ?
- Daisy /Bérengerovi s prstem na ústech/ Pst ! Ano, už je tu.
- Bérenger Už ? Tak brzy ? /Běží ke stolku,- aby podepsal prezenční listinu/

- Botard /pokračuje/ Kdekoliv, třeba v nakladatelských podnicích.
- Pan Papillon Pane Botarde, myslím, že ...
- Bérenger /podepisuje listinu, Daisy/ Vždyť ještě není devět deset ...
- Pan Papillon /Botardovi/ Myslím, že překračujete hranice slušnosti.
- Dudard /panu Papillonovi/ Také si to myslím, pane řediteli.
- Pan Papillon /Botardovi/ Nechcete tvrdit, že můj spolupracovník a váš kolega, pan Dudard, doktor práv a výtečný úředník, je hlupák.
- Botard Tak daleko bych nešel, nicméně jsem přesvědčen, že fakulty a university se nevyrovnají obecné škole.
- Pan Papillon /Daisy/ Tak co je s tou prezenční listinou ?
- Daisy /Papillonovi/ Tady je, pane řediteli. /Podává mu ji/
- Pan Papillon /Bérengerovi/ Vida, pan Bérenger přišel.
- Botard /Dudardovi/ Lidem s universitním vzděláním naprosto chybí jasné myšlení, pozorovací schopnost a praktický smysl.
- Dudard /Botardovi/ Nevykládejte !
- Bérenger /panu Papillonovi/ Dobrý den, pane řediteli. /Bérenger se právě ubíral za zády svého šéfa a ostatních tří osob k věšáku; oblékne si tam svůj pracovní plášť nebo své obnošené sako; teď je u věšáku, svléká sako, obléká jiné, pak jde k svému pracovnímu stolu, ze zásuvky vezme černé, klotové chrániče, navlékne si je atd., pozdraví/ Dobrý den, pane řediteli. Promiňte, málem bych se byl opozdil. Dobrý den, Dudarde ! Dobrý den, pane Botarde!
- Pan Papillon Poslyšte, Bérengere, vy jste taky viděl nosorožce ?
- Botard /Dudardovi/ Lidé s universitním vzděláním jsou duchové abstraktní, ze života neznají nic.
- Dudard /Botardovi/ Hlouposti!
- Bérenger /si připravuje věci k práci s přehnaným spěchem, jako by chtěl napravit své zpoždění; panu Papillonovi přirozeným tonem/ Ale ovšem, samozřejmě, viděl jsem ho.
- Botard /se otočí/ Pchch !
- Daisy Tak vidíte, přece nejsem blázen.
- Botard /ironicky/ Ovšem, pan Bérenger to říká z galantnosti, on je totiž galantní, ačkoliv na to vůbec nevypadá.
- Dudard Co je na tom galantního, když někdo řekne, že viděl nosorožce ?
- Botard Přirozeně. Když jde o to, podepřít fantastická tvrzení slečny Daisy . Ke slečně Daisy je každý galantní, to je pochopitelné.
- Pan Papillon Nebudte podezřívavý, pane Botarde. Pan Bérenger nemohl zasáhnout do našeho sporu, protože právě přišel.
- Bérenger /Daisy/ Vidíte, že jste ho viděla ? Viděli jsme ho spolu.
- Botard Pchch ! Je docela možné, že se panu Bérengerovi zdálo, že vidí nosorožce. /Ukazuje za Bérengerovými zády, že Bérenger pije/ Má takovou fantazii. U něho je všechno možné.
- Bérenger Nebyl jsem sám, když jsem viděl nosorožce, či vlastně dva nosorožce.
- Botard On ani neví, kolik jich viděl !
- Bérenger Stál jsem vedle přítele Jana ... Bylo tam víc lidí.
- Botard /Bérengerovi/ Blábolíte, namouvěru.

- Daisy Byl to nosorožec jednorohý.
- Botard Pchch ! Oni se smluvili, že si z nás vystřelí !
- Dudard /Daisy/ Myslím spíš, že měl dva rohy, podle toho, co jsem slyšel.
- Botard Měli byste se snad dohodnout !
- pan Papillon /se dívá na hodiny/ Skončeme to, pánové, čas kvapí.
- Botard Vy, pane Bérengere, jste viděl jednoho nebo dva nosorožce ?
- Bérenger Hm, totiž ...
- Botard Nevíte, Slečna Daisy viděla jednoho nosorožce jednorohého. Váš nosorožec, pane Bérengere, byl-li to vskutku nosorožec, byl jednorohý nebo dvourohý?
- Bérenger Vidíte, v tom je právě celý problém.
- Botard To všechno je velice nudné.
- Daisy Och !
- Botard Nechci vás trápit. Ale já té vaší historii nevěřím. Nosorožce v našem kraji nikdo nikdy neviděl.
- Dudard Stačí, že ho někdo viděl jednou!
- Botard Nikdy ! Leda na obrázku, ve školních cvičebnicích. Vaši nosorožci "vykvetli" v hlavách klepavých bab.
- Bérenger Výraz "vykvetli" mi připadá v souvislosti s nosorožcem dosti nevhodný.
- Dudard Tak jest.
- Botard /pokračuje/ Váš nosorožec je mýtus.
- Daisy Jak to - mýtus ?
- Pan Papillon Pánové, myslím, že je čas dát se do práce.
- Botard /Daisy/ Mýtus, zrovna jako létající talíře !
- Dudard A co ten zašlápnutý kocour, ten se přece nedá vyvrátit !
- Bérenger Mohu to dosvědčit.
- Dudard /ukazuje na Bérengera/ Je tu víc svědků.
- Botard Takový svědek !
- Pan Papillon Pánové, pánové !
- Botard /Dudardovi/ Kolektivní psychóza, pane Dudarde, masová psychóza ! Tak jako náboženství, které ohlupuje lidi.
- Daisy Abyste věděli, já věřím v létající talíře !
- Botard Pchch !
- Pan Papillon /rozhodně/ Vidíte, kam takové spory vedou, přehání se. Dost už řečí. Nosorožec, nenosorožec, létající talíře nebo ne, práce se musí udělat. Nakladatelství vás neplatí za to, - abyste ztráceli čas v hádkách o skutečná či vybájená zvířata.
- Botard Vybájená.
- Dudard Skutečná.
- Daisy Velmi skutečná.
- Pan Papillon Pánové, ještě jednou vás upozorňuji, pracovní doba začala. Dovolte, abych rázně skoncoval tuto neplodnou polemiku ...
- Botard /je uražen, ironicky/ Prosím, pane Papillone. Vy jste tu ředitel. Když vy poručíte, my musíme poslechnout.

- Pan Papillon Pánové, pospěšte si ! Byl bych nerad, kdybych vám musel strhnout pokutu z platu. Pane Dudarde, jak jste daleko s poznámkami k zákonu o potírání alkoholismu ?
- Dudard Už to mám zhruba hotové, pane řediteli.
- Pan Papillon Hleďte to dokončit. Spěchá to. Vy, pane Bérengere a pane Botarde, už jste zkorigovali sloupce zákonné úpravy vín s "ochrannou značkou" ?
- Bérenger Ještě ne, pane řediteli. Ale už máme pořádný kus.
- Pan Papillon Udělejte korektury společně, ať jsou dnes hotové. Tiskárna čeká. Vy, slečno Daisy, mi přineste do mé kanceláře k podpisu dopisy. Rychle je naklepte !
- Daisy Prosím, pane řediteli. /Daisy jde k svému stolku a klepe na stroji/
/Dudard usedne k svému stolu a začíná pracovat. Bérenger a Botard si sednou k svému stolu, oba profilem do hlediště; Botard je zády ke dveřím, je ve špatné náladě. Bérenger je pasivní a unuděný. Bérenger si položí korektury na stůl a rukopis podá Botardovi j Botard si s brčením sedne, zatímco pan Papillon odchází, bouchnuv dveřmi/
- Pan Papillon Na shledanou, pánové. /Odchází/
- Bérenger /Čte sloupce a opravuje, zatímco Botard sleduje s tužkou v ruce rukopis/ Zákonná úprava originelních ... /Opravuje/ Tady má být á - originálních vín ... /opravuje/ vín ... Značkováná vlna z bordóské krajiny, krajiny ležící níže než výše položené svahy ...
- Botard Počkat. To nemám. Přeskočili řádku.
- Bérenger Čtu znova. Vína s "ochrannou značkou".
- Dudard /Botardovi a Bérengerovi/ Prosím vás, nečtěte tak hlasitě. Slyším jenom vás a nemohu se soustředit na svou práci.
- Botard /Dudardovi přes Bérengеровu hlavu; vrací se k předešlé diskusi; Bérenger po několik okamžiků koriguje sám, čte tak, že nehlasně pohybuje rty/ Je to mystifikace !
- Dudard Cože je mystifikace ?
- Botard Ta historie s nosorožci. Děláte propagandu, když roznášíte takové pověsti.
- Dudard /přeruší práci/ Jakou propagandu ?
- Bérenger /zakročuje/ To není propaganda ...
- Daisy /přeruší klepání na stroji/ Když vám pořád říkám, že jsem viděla ... viděla... lidi viděli ...
- Dudard /Botardovi/ Vy byste mě rozesmál ! Propaganda, Za jakým cílem ?
- Botard /Dudardovi/ Nono, jen nechte být! Víte to lépe než já! Nedělejte neviňátko!
- Dudard /se rozzlobí/ V každém případě, pane Botarde, mě neplatí Pontenegři, jako někoho...
- Botard /rudý zlostí, tluče pěstí do stolu/ To je urážka ! Nedovolím ... /Botard vstane/
- Bérenger /ho prosí/ Pane Botarde, prosím vás... Daisy Pane Dudarde, prosím vás...
- Botard říkám, že je to urážka ...
- /Dveře ředitelovy kanceláře se najednou otevřou Botard i Dudard si rychle sednou. Ředitel drží v ruce prezenční listinu; když se objeví, naráz nastane ticho/
- Pan Papillon Pan Boeuf dnes nepřišel?
- Bérenger /hledí kolem sebe/ Opravdu, není tu.

- Pan Papillon Zrovna jsem ho potřeboval. /Daisy/ Ohlásil, že je nemocen nebo zaneprázdněn ?
- Causy Nic na neřekl.
- Pan Papillon Půjde-li to tak dál, vyhodím ho. Tenhle kousek neprovedl poprvé. Až do nynějška jsem nad tím zavíral oči, ale teď toho mám dost... Má někdo z vás klíč od jeho psacího stolu?
- /Přesně v tom okamžiku vstoupí paní Boeufová. Při poslední replice ji bylo vidět, jak stoupá, co nejrychleji muže, po schodech, prudce otvírá dveře. Je celá vyděšená, nemůže popadnout dech/
- Daisy Dobrý den, paní Boeufová.
- Paní Boeufová Dobrý den, pane řediteli, dobrý den, pánové a dámy.
- Pan Papillon Tak co je s vaším manželem ? Co se mu stalo, už se neráčí k nám obtěžovat ?
- Paní Boeufová/zajímavě/ Prosím, abyste ho omluvil ... omluvte mého muže ... odjel k rodině na víkend a dostal lehkou chřipku.
- Pan Papillon Ale, lehkou chřipku !
- Paní Boeufová/podává řediteli papír/ Podívejte se, píše mi to v telegramu. Doufá, že se ve středu vrátí ... /Téměř v mdlobách/ Dejte mi sklenici vody ... a židli.
/Bérenger jí přinese doprostřed jeviště svou židli a ona se na ni zhroutí/
- Pan Papillon /Daisy/ Dejte jí sklenici vody.
- Daisy Hned, hned. /Přináší sklenici vody, dává jí napít, zatímco se odříkávají následující repliky/
- Dudard /řediteli/ Má asi nemocné srdce.
- Pan Papillon Je to zajisté velmi mrzuté, že pan Boeuf je nepřítomen. Ale není to ještě důvod, abyste se takhle zneklidňovala !
- Paní Boeufová/s námahou/ Totiž ... totiž ... abyste i věděli, celou cestu ... z domova až sem - mě pronásledoval nosorožec...
- Bérenger Jednorohý nebo dvourohý ?
- Botard /vyprskne/ Já se z vás pomínu !
- Dudard /rozhořčeně/ Nechtě ji přece domluvit!
- Paní Boeufová/se usilovně snaží přesně vyjádřit a ukazuje prstem na schodiště/ Je tam, dole u vchodu. Vypadá, že chce jít po schodech nahoru.
- /V témže okamžiku je slyšet hluk. Je vidět, jak se schody řítí pod nějakou váhou, zřejmě obrovskou. Zezdola je slyšet úzkostné troubení,, Když se prach, zvířený zříceným schodištěm, rozptýlí, je vidět odpočívadlo, jak visí ve vzduchu/
- Daisy Kristepane!
- Paní Boeufová/na židli, ruku si drží na srdci/ Óch ! Ach !
- /Bérenger k ní přiskočí, plácá jí do tváří, dává jí pít/
- Bérenger Uklidněte se !
- /Během té doby běží Papillon, Dudard a Botard vlevo, strkajíce se otevrou dveře a octnou se na odpočívadle, kolem dokola zasypaném prachem; troubení ze zdola nepřestává/
- Causy /paní Boeufové/ Už je vám líp ?
- Pan Papillon /na odpočívadle/ Je tam dole, A pořádný.
- Botard Nic nevidím. Je to fata morgána.
- Dudard Ale vždyť je tam, dole, točí se dokola.
- Pan Papillon Pánové, není pochyb, točí se dokola.

- Dudard Nemůže jít nahoru, schodiště je pryč.
- Botard To je opravdu divné. Co to může být?
- Dudard /se obrací k Bérengérovi/ Pojdte se podívat, váš nosorožec.
- Bérenger Už jdu. /Bérenger spěchá směrem k odpočívadlu, za ním Daisy/
/Paní Boeufová zůstává sama/
- Pan Papillon /Bérengérovi/ Tak se přece podívejte, vy specialisto na nosorožce.
- Bérenger Nejsem specialista na nosorožce ...
- Daisy Ach, podívejte se ... jak se pořád točí ... dokolečka, člověk by řekl, že se trápí ... co chce ?
- Dudard Jako by někoho hledal. /Botardovi/ Vidíte ho už ?
- Botard /sklíčeně/ Ano, už ho vidím.
- Daisy /Botardovi/ Nebo máme všichni vlčí mlhu ? A vy taky ...
- Botard Já nemám nikdy vlčí mlhu. Ale za tím něco bude.
- Dudard /Botardovi/ Jaképak něco ?
- Pan Papillon /Bérengérovi/ Je to přece nosorožec, vidíte ? Je to ten, kterého jste už viděl
/Daisy/ A vy také ?
- Daisy Určitě je to on.
- Bérenger Má dva rohy. Je to nosorožec africký, nebo spíš asijský. Ach, už ani nevím, má-li nosorožec africký dva rohy nebo jeden.
- Pan Papillon Zdemoloval nám schodiště, tím lépe, jednou se to muselo stát! Jak dlouho už žádám generální ředitelství, abynám tu postavili betonové schodiště místo těchhle starých, červotočivých schodů ...
- Dudard Právě před týdnem jsem posílal hlášení, pane řediteli.
- Pan Papillon Jednou se to muselo stát. Jednou se to muselo stát. To se dalo předvídat. Měl jsem pravdu.
- Daisy /panu Papillonovi ironicky/ Jako vždy!
- Bérenger /Dudardovi a panu Papillonovi/ Poslyšte, poslyšte, je dvourohost typickým znakem nosorožce asijského nebo afrického ? Jednorohost charakterizuje nosorožce afrického či asijského ...
- Daisy Ubohé zvíře, pořád se točí dokolečka a troubí. Co mu je ? Ach, dívá se na nás. /Směrem k nosorožci/ Chudáčku, chudáčku ...
- Dudard Nebudete ho snad hladit, jistě není ochočený ....
- Pan Papillon V každém případě není v dosahu.
/Nosorožec žalostně zatroubí/
- Daisy Ubohé zvíře.
- Bérenger /pokračuje k Botardovi/ Když víte tolik věcí, nemyslíte, že právě dvourohost je ...
- Pan Papillon Blábolíte, milý Bérengere, a jste zase nudný. Pan Botard má pravdu.
- Botard Jak je možné v civilizované zemi ...
- Daisy /Botardovi/ Souhlasím, ale uznáváte, že je to nosorožec ?
- Botard Je to hnusná intrika ! /S gestem táborového řečníka ukazuje na Dudarda a drtí ho pohledem/ Je to vaše vina.
- Dudard Proč moje, a ne vaše ?
- Botard /zuřivě/ Moje vina ? Vždycky se to svede na nás malé. Kdyby to záleželo na mně ...

- Pan Papillon Jsme v pěkné bryndě, bez schodiště.
- Daisy /Botardovi a Dudardovi/ Uklidněte se, pánové, teď není vhodná chvíle.
- Pan Papillon Je to chyba generálního ředitelství.
- Daisy Možná ! Ale jak se dostaneme dolů ?
- Pan Papillon /laškuje zamilovaně a hladí tvářičku stenotypistky/ Vezmu vás do náruče a skočíme dolů spolu.
- Daisy /odstrkuje ředitelova ruku/ Nedotýkejte se mne svou vrásčitou rukou, vy jeden tlustokožče !
- Pan Papillon Žertoval jsem.
- /Mezitím za stálého troubení nosorožce paní Boeufová vstala a přistoupila ke skupině. Hledí upřeně a pozorně nějakou chvíli na nosorožce, jak se točí dokola; najednou strašlivě vykřikne/
- Paní Boeufová Panebože ! Je to možné ?
- Bérenger /paní Boeufové/ Co se vám stalo ?
- Paní Boeufová Je to můj manžel ! Mužičku, chudáčku, co se ti stalo ?
- Daisy /paní Boeufové/ Jste si tím jista ?
- Paní Boeufová Poznávám ho. Poznávám ho.
- /Nosorožec odpoví silným, ale něžným zatroubením/
- Pan Papillon No tohle! Tentokrát ho bez milosti vyhodím.
- Dudard Je pojištěn ?
- Botard /stranou/ Teď tomu rozumím.
- Daisy Jak se platí v takovém případě pojištění ?
- Paní Boeufová /se kácí ve mdlobách do náruče Bérengerovy/ Panebože ! Panebože !
- Bérenger ó !
- Daisy Odnesme ji.
- /Bérenger, podporován Dudardem a Daisy, vleče paní Boeufovou až k její židli a posadí ji/
- Dudard Nic si z toho nedělejte, paní Boeufová.
- Paní Boeufová Ach ! Óch !
- Daisy To se možná spraví.
- Pan Papillon /Dudardovi/ Z hlediska právního, co se dá dělat ?
- Dudard Bude zapotřebí podívat se na sporné případy.
- Botard /jde za skupinou a zvedá ruce k nebi/ To je čiré bláznovství. V jaké společnosti to žijeme ? /Všichni se shlukli kolem paní Boeufové, plácají ji do tváří ta otevře oči, vzdychne "ach", opět oči zavře, znovu ji plácají do tváří, zatímco Botard hovoří/
- V každém případě můžete být ujištěna že to všechno řeknu výkonnému výboru našich odborů. Neopustím kolegu v tísní. Všichni se to dovědí.
- Paní Boeufová /přichází k sobě/ Můj chudáčku, můj drahoušku ! Nemohu ho tak nechat, ubožáčka.
- /Je slyšet troubení/ Volá mě. /Něžně/ Volá mě.
- Daisy Už je vám líp, paní Boeufová ?
- Dudard Přichází k sobě.
- Botard /paní Boeufové/ Buďte ujištěna naší podporou.
- Pan Papillon Zase jsme zmeškali tolik práce. Slečno Daisy, poštu !

Daisy Napřed musíme vědět, jak se odtud dostaneme.

Pan Papillon To je problém. Snad oknem.
/Všichni jdou k oknu, kromě paní Boeufové, zhroucené na židli, a pana Botarda, kteří zůstávají uprostřed jeviště/

Botard Vím, odkud to vzešlo.

Daisy /u okna/ Je to moc vysoko.

Bérenger Mohli bychom zavolat hasiče, aby přijeli se žebříky.

Pan Papillon Slečno Daisy, běžte do mé kanceláře a zavolejte hasiče. /Dělá, jako by šel za ní/
/Daisy vyjde zadními dveřmi, je slyšet vytáčení čísla, slova: "Haló, haló, jsou tam hasiči?" a polohlasná slova telefonického rozhovoru/

Paní Boeufová/se najednou prudce zvedne/ Nemohu ho v tom nechat, nemohu ho v tom nechat!

Pan Papillon Kdybyste se chtěla rozvést ... máte teď dobrý důvod.

Dudard Bylo by to určitě z jeho viny.

Paní Boeufová Nene ! Chudáček ! Teď není vhodná chvíle, nemohu přece opustit manžela v takovém stavu.

Botard Jste statečná žena.

Dudard /paní Boeufové/ A co hodláte tedy dělat ?
/Paní Boeufová se rozběhne vlevo k odpočívadlu na schodřeti/

Bérenger Pozor !

Paní Boeufová Nemohu ho opustit ! Nemohu ho opustit!

Dudard Zadržte ji !

Paní Boeufová Odvezu ho domů.

Pan Papillon Co jí to napadlo ?

Paní Boeufová/na samém okraji odpočívadla, připravuje se ke skoku/ Už jdu, miláčku, už jdu.

Bérenger Ona chce skočit.

Botard Je to její povinnost.

Dudard Nedokáže to.
/Všichni kromě Daisy, která stále ještě telefonuje, obstoupí paní Boeufovou na odpočívadle; Bérengerovi, který se přesto snaží ji zadržet, zůstane v ruce její sukně/

Bérenger Nemohl jsem ji zadržet.
/Ze dola je slyšet něžné zatroubení nosorožce/

Boeufová Už jsem tu, miláčku, už jsem tu.

Dudard Dosedla mu rozkročmo přímo na záda.

Botard Je to amazonka.

Hlas paní Boeufové: Domů, miláčku, domů.

Dudard Vyrázili tryskem.
/Dudard, Bérenger, Botard, pan Papillon se vracejí na jeviště a všichni jdou k oknu/

Bérenger Panečku, to je rychlost.

Dudard /Papillonovi/ Jezdil jste někdy na koni ?

Pan Papillon Kdysi ... trochu ... /Ohlédne se směrem k zadním dveřím, k Dudardovi/
Daisy ještě telefonuje ?

- Bérenger /sleduje pohledem nosorožce/ Už jsou daleko, už je není vidět.
- Daisy /vychází ze dveří/ Dalo mi to práci, než jsem se spojila s hasiči !
- Botard /jako závěr vnitřního monologu/ Pěkná lumpárna !
- Daisy ... dalo mi to práci, než jsem dostala hasiče.
- Pan Papillon Cožpak všude hoří ?
- Bérenger Jsem téhož názoru jako pan Botard, chování paní Boeufové je opravdu dojemné. Ta odvaha !
- Pan Papillon Mám o jednoho úředníka méně. Musím ho nahradit.
- Bérenger Myslíte opravdu, že už ho nemůžete potřebovat ?
- Daisy Ne, nehoří, ale volají hasiče k jiným nosorožcům.
- Jrenger K jiným nosorožcům ?
- Daisy Ano, k jiným nosorožcům. Jsou hlášeni téměř z celého města. Ráno jich bylo sedm, teď je jich už sedmnáct.
- Dudard Co jsem vám říkal ?
- Daisy /pokračuje/ Dokonce prý je jich hlášeno dvaatřicet. Není to ještě oficiální, ale určitě to bude potvrzeno.
- Botard /méně přesvědčeně/ Pchch ! Přehání se jako vždy.
- Pan Papillon Tak co je s hasiči ? Přijedou nás odtud vyprostit ?
- Bérenger Mám hlad ! ...
- Daisy Ano, přijdou, už jsou na cestě.
- Pan Papillon A co práce ?
- Dudard Myslím, že tohle je zásah vyšší moci.
- Pan Papillon Zameškané hodiny se musí nahradit.
- Botard To bylo před chvílí. Teď se ale z halucinace stala provokace.
- Dudard A jak se podle vás udála ta proměna ?
- Botard To je veřejné tajemství, pánové. Jen dětičky ničemu nerozumějí a jen pokrytci předstírají, že nic nechápou,,
- /Je slyšet hluk a signál hasičského auta, které právě přijíždí. Auto prudce zastaví pod oknem, brzdy zaskřípou/
- Daisy Hasiči jsou tu !
- Botard Jenže to se jen tak nenechá !
- Dudard Pane Botarde, ta věc nemá žádný skrytý význam. Nosorožci existují a tím to končí. Jakýpak skrytý význam ?
- Daisy /je u okna a dívá se dolů/ Tudy, páni hasiči !
- /Zezdola je slyšet hluk a hřmot, motor vozu/
- Hlas jednoho Hasiče: Opřete žebřík !
- Botard /Dudardovi/ Mám klíč k událostem, mám systém, jak je vyložit!
- Pan Papillon Ať je tomu jak chce, odpoledne musíte přijít do kanceláře.
- /Je vidět hasičský žebřík, jak se pokládá do okna/
- Botard Dnes už žádné úřadování, pane řediteli.
- Pan Papillon Co řekne generální ředitelství ?
- Dudard Tohle je výjimečný případ.
- Botard /ukazuje na okno/ Přece nás nechcete nutit, abychom vyskočili oknem. Musíme počkat, až se opraví schodiště.

- Dudard Jestli si někdo zlomí nohu, může z toho mít ředitelství nepříjemnosti.
- Pan Papillon To je pravda.
/Objeví se hasičská přílba, pak celý Hasič/
- Bérenger /Daisy, ukazuje na okno/ Až po vás, slečno Daisy.
- Hasič Tak rychle, slečno. /Hasič vezme slečnu Daisy do náruče, ta překročí okno a oba zmizí/
- Dudard Na shledanou, slečno Daisy, na brzkou shledanou.
- Daisy /postupně mizí/ Na brzkou shledanou, pánové .
- Pan Papillon /u okna/ Zatelefonujte mi zítra ráno, slečno. Přijdete naklepat dopisy ke mně. /Bérengerovi/ Pane Bérengere, upozorňuji vás, že nejsme na prázdninách, a že budeme pokračovat v práci, jakmile to bude možné.
/Ostatním dvěma/ Slyšeli jste, pánové ?
- Dudard Samozřejmě, pane řediteli.
- Botard Vidíte, vysávají nás jak citróny.
- Hasič /se opět vynoří v okně/ Tak kdo půjde teď?
- Pan Papillon /se obrací k svým třem úředníkům/ Běžte !
- Dudard Až po vás, pane Papillone. Bérenger Až po vás, pane řediteli.
- Botard Až po vás, samozřejmě.
- Pan Papillon /Bérengerovi/ Přineste mi poštu od slečny Daisy, tamhle je na stole.
/Bérenger jde pro poštu a přinese ji panu Papillonovi/
- Hasič /netrpělivě/ Tak si pospěšte! Nemáme čas. Volají nás jiní.
- Botard Co jsem vám povídal ?
/Pan Papillon s poštou pod paží překračuje okno/
- Pan Papillon /hasičům/ Pozor na listiny. /Obrátí se k Dudardovi, Botardovi a Bérengerovi/ Pánové, na shledanou!
- Dudard Na shledanou, pane řediteli !
- Bérenger Na shledanou, pane řediteli.
- Pan Papillon /už zmizel, je ho jen slyšet/ Pozor na listiny.
- Hlas pana Papillona Dudarde, zamkněte kanceláře!
- Dudard /křičí/ Spolehněte se, pane řediteli. /Botardovi/ Až po vás, pane Botarde.
- Botard Pánové, odcházím. Ale od této chvíle navážu spojení s odpovědnými činiteli. Objasním tu falešnou záhadu. /Míří k oknu/
- Dudard /Botardovi/ Myslil jsem, že pro vás je už dávno jasná.
- Botard /překračuje okno/ Vaše ironie se mě nedotýká. Mou jedinou snahou je, podat vám důkazy, dokumenty, ano, důkazy vaší proradnosti.
- Dudard Nesmysl ...
- Botard Vaše urážka ...
- Dudard /ho přeruší/ To vy urážíte mne ...
- Botard /mizí z okna/ Neurážím. Jen dokazuji.
- Hlas Hasiče Tak rychle ...
- Dudard /Bérengerovi/ Co děláte dnes odpoledne ? Mohli bychom jít spolu na skleničku.
- Bérenger Promiňte, nemohu. Musím využít dnešního odpoledne a navštívit přítele Jana. Chci se s ním usmířit. Pohádali jsme se totiž a já neměl pravdu.

/Hlava Hasiče se opět objeví v okně/

Hasič Tak další, další ...

Bérenger /ukazuje na okno/ Až po vás.

Dudard /Bérengerovi/ Až po vás.

Bérenger /Dudardovi/ Nene, až po vás.

Dudard Kdepak, až po vás.

Bérenger Prosím, prosím, až po vás.

Hasič Pospěšte si !

Dudard /Bérengerovi/ Až po vás, až po vás.

Bérenger /Dudardovi/ Až po vás, až po vás.

/Oba překročí okno současně. Hasič jim pomáhá, zatímco opona padá/

Druhý obraz

U Jana. Konstrukce scény je téměř stejná jako v předešlém obraze. To znamená, že plocha jeviště je rozdělena na dvě části. Vpravo je vidět Janův pokoj, jenž zabírá tři čtvrtiny nebo čtyři pětiny plochy na délku. V pozadí u stěny je postel, v níž leží Jan. Uprostřed je pohovka nebo křeslo, do něhož se posadí Bérenger. Vpravo uprostřed jsou dveře do Janovy koupelny. Až půjde Jan do koupelny, bude slyšet, jak teče voda z kohoutku, ze sprchy. Vpravo pokoje je stěna, oddělující prostor na dvě části. Uprostřed vedou dveře na schodiště. Chceme-li udělat dekorace méně realistické, stylizované, je možno prostě postavit dveře bez stěny. Vlevo je vidět schodiště, poslední schody vedoucí k Janovu bytu, konec zábradlí a odpočívadlo. V pozadí dveře do bytu sousedů. O něco níž v pozadí vršek skleněných dveří s nápisem "Domovník".

Když se zvedne opona, leží Jan v posteli zády k divákům, přikryt pokrývkou. Je slyšet, jak kašle. Za několik okamžiků je vidět Bérengera, jak vystupuje po schodišti. Klepe na dveře, Jan neodpovídá. Bérenger zaklepe znovu.

Bérenger Jene ! /Znovu zaklepe/ Jene !

/Potevřou se dveře na konci chodby a objeví se malý mužík s bílou kozí bradkou/

Stařík Co je ?

Bérenger Jdu navštívit Jana, svého přítele.

Stařík Já myslel, že voláte na mě. Já se taky jmenuju Jan, tak to je ten druhý.

Hlas Staříkovy ženy: /zevnitř bytu/ Jde k nám ?

Stařík /se otočí k ženě, kterou není vidět/ Ne, k tomu druhému.

Bérenger /Klepe/ Jene !

Stařík Neviděl jsem ho dnes vycházet. Viděl jsem ho naposled včera večer. Nebyl právě v dobré náladě.

Bérenger Víím proč, je to moje chyba.

Stařík Možná že nechce otevřít. Zkuste to ještě.

Hlas Staříkovy ženy: Jene, netlachej, slyšíš, Jene ?

Bérenger Jene !

Stařík /Ženě/ Už jdu ... /Zavře dveře a zmizí/

Jan /stále leží zády k divákům, chraptivým hlasem/ Co je ?

Bérenger Přišel jsem za vámi, milý příteli.

Jan Kdo je tam ?

Bérenger Já, Bérenger. Neruším vás?

- Jan Ach, to jste vy ? Vstupte!
- Bérenger /se pokouší otevřít/ Dveře jsou zamčeny.
- Jan Okamžik, už jdu. /Jan se zvedne, skutečně ve značně špatné náladě. Má na sobě zelené pyžama, vlasy rozčuchané/ Okamžik! /Otáčí klíčem v zámku/ Okamžik! /Jde si zas lehnout, vlezte pod pokrývku, jako předtím/ Vstupte.
- Bérenger /vejde/ Dobrý den, Jene.
- Jan /v posteli/ Kolik je hodin ? Vy nejste v úřadě ?
- Bérenger A vy jste ještě v posteli, vy nejste v úřadě ? Promiňte, asi vás vyrušuji.
- Jan /stále zády/ To je zvláštní, nepoznal jsem váš hlas.
- Bérenger Já jsem taky nepoznal váš hlas.
- Jan /stále zády/ Posadte se.
- Bérenger Jste nemocný ?
/Jan odpoví zabručáním/
Víte, Jene, byl jsem hlupák, že jsem se s vámi pohádal pro takovou hloupost.
- Jan Jakou hloupost ?
- Bérenger Vy už jste zapomněl ? Kvůli tomu nosorožci, nešťastnému nosorožci.
- Jan Jakému nosorožci ?
- Bérenger Kvůli nosorožci nebo spíš kvůli těm dvěma nešťastným nosorožcům, které jsme včera viděli.
- Jan Ach, ano, už si vzpomínám ... Kdo vám říkal, že ti dva nosorožci byli nešťastní ?
- Bérenger To se tak říká.
- Jan Dobrá, nemluvme už o tom.
- Bérenger Jste velmi šlechetný.
- Jan Nu a ?
- Bérenger Přesto bych vám rád řekl, že lituji, že jsem trval tak zuřivě, tak tvrdohlavě ... tak vztekle ... ano, no zkrátka, zkrátka ... Byl jsem hlupák.
- Jan To mě u vás nepřekvapuje.
- Bérenger Opuštěte mi.
- Jan Není mi docela dobře. /Zakašle/
- Bérenger Proto jste zůstal v posteli. /Změní tón/ Víte, Jene, měli jsme oba pravdu.
- Jan V čem ?
- Bérenger Pokud jde ... o tutéž věc. Ještě jednou, promiňte, prosím, že se k tomu vracím, nebudu se o tom dlouze šířit. Rád bych vám řekl, milý Jene, že každý z nás měl svým způsobem pravdu. Ted. je to prokázané. Ve městě jsou nosorožci s dvěma rohy právě tak jako nosorožci s jedním rohem.
- Jan To jsem vám přece říkal! Tím hůř.
- Bérenger Ano, tím hůř.
- Jan Nebo tím líp. jak se to vezme.
- Bérenger /pokračuje/ Odkud pocházejí jedni či druzi, na tom v podstatě nesejde. Na čem dle mého názoru záleží, je existence nosorožce sama o sobě, protože..
- Jan /se otočí a sedne si na postel tváří k Bérengerovi/ Není na dobře, není mi dobře, není mi dobře !
- Bérenger To mě rmoutí. Co je vám ?

- Jan Ani nevím, nevolnost, potíže,...
- Bérenger Slabost ?
- Jan Vůbec ne. Naopak, všechno se ve mně vaří.
- Bérenger Chci říci ... přechodná slabost. To se může stát každému.
- Jan Mně nikdy.
- Bérenger Pak je to možná nadbytek zdraví. Příliš energie, to je někdy taky zlé. To vyvrátí z rovnováhy nervový systém,
- Jan Mám dokonalou rovnováhu. /Janův hlas je čím dál víc ochraptělejší/ Mám zdravého ducha i zdravé tělo. Moji předci ...
- Bérenger Jistě, jistě. Možná taky, že jste ,se nachladil. Máte horečku ?
- Jan Nevím. Ano, mám asi trochu horečku.
- Bérenger Slabá migréna. Chcete-li, nechám vás o samotě.
- Jan Zůstaňte. Nepřekážíte mi.
- Bérenger Jste taky ochraptělý.
- Jan Ochraptělý ?
- Bérenger Trochu. Proto jsem nepoznal váš hlas.
- Jan Proč bych byl ochraptělý ? Můj hlas se nezměnil, spíš váš se změnil.
- Bérenger Můj ?
- Jan Proč ne ?
- Bérenger Možné to je. Nevšiml jsem si toho.
- Jan Vy abyste si něčeho všiml. /Položí si ruku na čelo/ Vlastně, abych mluvil přesně, bolí mě čelo. Asi jsem se uhodil. /Jeho hlas je ještě víc chraptivý/
- Bérenger Kdy jste se uhodil ?
- Jan Nevím. Nevzpomínám si.
- Bérenger Vždyť to muselo bolet.
- Jan Snad jsem se uhodil ve spánku.
- Bérenger To byste se byl probudil. Bezpochyby se vám jen zdálo, že jste se uhodil.
- Jan Nikdy se mi nic nezdá.
- Bérenger /pokračuje/ Hlava vás začala bolet asi ve spánku, a vy jste patrně zapomněl, že se vám něco zdálo, nebo si na to vzpomínáte jen neuvědoměle.
- Jan Já a neuvědoměle ? Jsem pánem všech svých myšlenek a ničím se nedám vykolejit z cesty. Jdu rovnou vpřed, stále rovnou vpřed.
- Bérenger Já vím, nevyjádřil jsem se dost srozumitelně.
- Jan Mluvte jasněji. Ostatně přišel jste proto, abyste na říkal nepříjemné věci ?
- Bérenger Když člověka bolí hlava, má často dojem, že se uhodil. /Přistupuje k Janovi/ Kdybyste se byl uhodil, musel byste mít bouli. /Pozoruje Jana/ A přece, podívejme se, přece jen tu něco máte, máte opravdu bouli.
- Jan Bouli ?
- Bérenger Docela maličkou.
- Jan Kde ?
- Bérenger /ukazuje Janovi na čelo/ Tady, zrovna nad nosem.
- Jan Nemám žádnou bouli. V naší rodině jsme to nikdy neměli.
- Bérenger Máte zrcátko ?

- Jan No tohle ! /Ohmatává si čelo/ Něco tu je. Podívám se do koupelny. /Rychle vstane a odejde do koupelny. Berenger ho sleduje pohledem. Z koupelny/ Opravdu, mám bouli. /Vrátí se z koupelny. Je zelenější v obličeji/ Musel jsem se uhodit.
- Berenger Špatně vypadáte, jste v obličeji nazelenalý.
- Jan Zřejmě vám působí náramnou radost, když mi můžete říkat nepříjemné věci.
- Bérenger Promiňte, nechtěl jsem vás urazit.
- Jan /velmi otráveně/ Ani bych neřekl.
- Bérenger Dýcháte velmi hlučně. Nebolí vás v krku ?
/Jan si opět sedne na lůžku/ Není to angína ?
- Jan Proč bych měl angínu ?
- Bérenger To není žádná hanba, já měl často angíny. Dovolte,, abych vám zkusil tep.
/Berenger vstane, jde vyzkoušet Janovi tep/
- Jan /hlasem ještě víc ochraptělým/ Hloupé nápady.
- Bérenger Tep je naprosto pravidelný. Nelekejte se.
- Jan Ničeho se nelekám, a proč taky ?
- Bérenger Máte pravdu. Několik dní odpočinku a všecko bude v pořádku.
- Jan Na odpočinek nemám čas. Musím si shánět potravu.
- Bérenger Když máte hlad, tak vám celkem nic není. Přesto byste si měl několik dní odpočinout. Bude to rozumnější. Poslal jste pro lékaře ?
- Jan Nepotřebuju lékaře.
- Bérenger Ale ano, musíme zavolat lékaře.
- Jan Nepřeju si, abyste ho volal, nechci, aby přišel. Ošetřím se sám.
- Bérenger Neděláte dobře, když nevěříte lékařské vědě.
- Jan Lékaři vymýšlejí neexistující nemoci.
- Bérenger Snad, ale z dobrého úmyslu, protože jim působí potěšení ošetřovat lidi.
- Jan Vymýšlejí nemoci, vymýšlejí nemoci !
- Bérenger Snad je vymýšlejí, ale zároveň je léčí.
- Jan Já věřím jen veterinářům !
- Bérenger /jenž pustil Janovo zápěstí, znovu je vezme/ Nějak vám nabíhají žíly. Máte je úplně vystouplé.
- Jan To je znamení síly.
- Bérenger Zajisté, je to znamení zdraví a síly. Přesto však. /Pozoruje z větší blízkosti Janovo předloktí, třebaže se Janovi podařilo prudce ruku odtáhnout/
- Jan Proč mě pozorujete jako nějaké vzácné zvíře ?
- Bérenger Vaše pokožka ...
- Jan Co máte s mou pokožkou ? Starám se já o vaši pokožku ? -
- Bérenger Člověk by řekl, že mění očividně barvu. Zelená. /Chce uchopit Jana za ruku/ A taky očividně tvrdne.
- Jan /odtáhne znovu ruku/ Nedotýkejte se mě ! Co vás čerti berou ? Nudíte mě.
- Bérenger Asi je to vážnější, než jsem původně myslel. /Janovi/ Musím zavolat lékaře. /Míří k telefonu/
- Jan Nechte telefon na pokoji ! /Přiskočí k Bérengerovi a odstrčí ho. Bérenger zavravorá/ Nepleťte se do věcí, po kterých vám nic není.

- Bérenger Dobrá ... dobrá. Myslel jsem na vaše dobro.
- Jan /kaše a hlučně oddychuje/ Zním své dobro líp než vy.
- Bérenger Dýcháte ztěžka.
- Jan Každý dýchá, jak umí. Vám se nelíbí můj dech, mně se nelíbí váš. Dýcháte příliš slabě, je vás sotva slyšet, člověk by řekl, že každou chvíli zemřete.
- Bérenger Toť se ví, vaši sílu nemám.
- Jan Posílám vás já k lékaři, aby vám sílu dodal ? Ať každý dělá, co se mu líbí.
- Bérenger Nehněvejte se na mě! Víte dobře, že jsem váš přítel.
- Jan Přátelství neexistuje. Nevěřím ve vaše přátelství.
- Bérenger Vy mě trápíte !
- Jan Nemusíte se trápit.
- Bérenger Milý Jene ...
- Jan Nejsem váš milý Jan.
- Bérenger Vy dnes nenávidíte lidi ... jste úplný misantrop.
- Jan Ano, jsem misantrop, jsem misantrop, misantrop, a líbí se mi to být misantropem.
- Bérenger Asi se na mě ještě zlobíte kvůli té včerejší pitomé hádce, byla to má chyba, uznávám. Proto jsem se vám přišel omluvit.
- Jan O jaké hádce mluvíte ?
- Bérenger Už jsem vám říkal. Víte přece, nosorožec !
- Jan /aniž poslouchá Bérengera/ Po pravdě řečeno, nemohu tvrdit, že bych nenáviděl lidi, jsou mi jen lhostejní, či spíš se mi hnusí, ale ať mi nechodí do cesty, nebo je rozšlápnu.
- Bérenger Víte dobře, že vám nikdy nebudu překážet.
- Jan Mám cíl a jdu tvrdě za ním ...
- Bérenger Máte jistě pravdu. Ale domnívám se, že prožíváte morální krizi.
- /Jan běhá už chvíli po pokoji jako zvíře v kleci ode zdi ke zdi. Bérenger ho sleduje, občas poněkud ustoupí, aby se mu vyhnul. Janův hlas je čím dal ochraptělejší/
- Nerozčilujte se, nerozčilujte se !
- Jan Cítil jsem se nesvůj v šatech, teď mě škrtl i pyžama. /Rozbaluje si a zapíná opět kabátek od pyžama/
- Bérenger Co se to jenom děje s vaši pokožkou ?
- Jan Zase moje pokožka. Je moje a nevyměnil bych ji za nic na světě za vaši.
- Bérenger Člověk by řekl kůže.
- Jan Je aspoň odolnější proti nepohodě.
- Bérenger Jste stále zelenější.
- Jan Vy jste dnes přehnaně citlivý na barvy, máte halucinace, zase jste pil.
- Bérenger Pil jsem včera, dnes už ne.
- Jan To je výsledek vaší prostopášné minulosti.
- Bérenger Slíbil jsem vám, že se napravím, víte to dobře. Já totiž dovedu přijímat rady od přátel, jako jste vy. Necítím se pokořen, naopak.
- Jan Kašlu na to, br ...
- Bérenger Co říkáte ?
- Jan Neříkám nic. Dělam brr ... baví mě to.

- Bérenger /se podívá Janovi do očí/ Víte, co se přihodilo Boeufovi? Stal se nosorožcem.
- Jan Cože se přihodilo Boeufovi ?
- Bérenger Stal se nosorožcem.
- Jan /se ovívá cípy kabátku od pyžama/ Brrr...
- Bérenger Přestaňte už s těmi žerty, no tak !
- Jan Nechte mě přece dýchat. Mám na to právo. Jsem doma.
- Bérenger Neříkám, že nejste.
- Jan Ještě dobře, že mi neodporujete. Je mi teplo, je mi teplo. Brrr ... Okamžik. Půjdu se osvěžit.
- Bérenger /zatímco Jan vběhne do koupelny/ Má horečku.
/Jan je v koupelně, je slyšet, jak oddychuje, je také slyšet, jak teče voda z kohoutku/
- Jan /vedle/ Brrr ...
- Bérenger Má zimnici. To je ještě horší. Zatelefonuju lékaři. /Jde opět k telefonu, pak náhle odstoupí, když uslyší Janův hlas/
- Jan Tak ten dobrák Boeuf se stal nosorožcem. To je švanda ... Nic na vás nedal a přestrojil se. /Vstrčí hlavu pootevřenými dveřmi koupelny. Je silně zelený. Roh nad nosem je větší/ Přestrojil se.
- Bérenger /prochází pokojem, aniž se dívá na Jana/ Ujišťuji vás, že to vypadalo velmi vážně.
- Jan To je jeho věc.
- Bérenger /se otočí k Janovi, jenž zmizí v koupelně/ Myslím, že to neudělal schválně. Změnil se proti své vůli.
- Jan /vedle/ Co vy o tom víte ?
- Bérenger Alespoň všechno tomu nasvědčuje.
- Jan A co když to udělal schválně ? He ? Co když to udělal schválně ?
- Bérenger To bych se divil. Paní Boeufová o tom zřejmě vůbec nevěděla ...
- Jan /velmi ochraptělým hlasem/ Cha, chacha! Ta tlustá paní Boeufová. Ta husička.
- Bérenger Husička, nehusička ...
- Jan /rychle vstoupí, svlékne si kabátek, hodí jej na postel, zatímco se Bérenger diskrétně otočí. Jan, jehož hrud' a záda jsou už úplně zelené, vejde opět do koupelny. Vráť se do pokoje a opět zmizí/ Boeuf nikdy nezasvěcoval ženu do svých plánů ...
- Bérenger Mýlíte se, Jene, právě naopak. Je to velmi spořádané manželství.
- Jan Velmi spořádané. Jste si tím jist ? Hmhm. Brrr ...
- Bérenger /jde ke koupelně, ale Jan mu práskne dveřmi před nosem/ Velmi spořádané. Dokazuje to ...
- Jan /z druhé strany/ Boeuf žil, jak chtěl. Měl vždycky nějaký tajný koutek.
- Bérenger Neměl bych vás nutit do řeči, zdá se, že vám to nedělá dobře.
- Jan Naopak, uvolňuje mě to.
- Bérenger Přece jen dovolte, abych zavolal lékaře, prosím vás o to.
- Jan Rozhodně vám to zakazují. Nemám rád umíněné lidi, /Jan vejde do pokoje. Bérenger ustoupí poněkud zděšeně, protože Jan je ještě zelenější a mluví se značnou námahou. Jeho hlas je k nepoznání/ A je to pro něho konečně lepší, že se stal nosorožcem, ať už dobrovolně nebo proti své vůli.

- Bérenger Co to povídáte, milý příteli ? Jak si můžete myslet ...
- Jan Vy vidíte všude zlo. Vždyť jemu to dělá radost být nosorožcem, jemu to dělá radost. Na tom není nic zvláštního.
- Bérenger Toť se ví, na tom není nic zvláštního. Přesto pochybuju, že by mu to dělalo takovou radost.
- Jan A proč myslíte ?
- Bérenger Nedovedu říci proč, ale to se rozumí samo sebou.
- Jan Říkám vám, že to není tak zlé ! Konec konců nosorožci jsou tvorové jako my a mají tedy právo na život jako my.
- Bérenger S tou podmínkou, že něničí náš život. Uvědomujete si rozdíl mentality ?
- Jan /chodí po pokoji sem a tam, občas vejde do koupelny a zas se vrátí/ Myslíte, že naše mentalita je lepší ?
- Bérenger Máme přece svou vlastní, lidskou morálku a tu považuji za neslučitelnou s morálkou zvířat.
- Jan Morálka! Nemluvte mi o morálce ! Morálku musíme překonat.
- Bérenger A čím ji nahradíte ?
- Jan /chodí sem a tam/ Přírodou.
- Bérenger Přírodou ?
- Jan /chodí sem a tam/ Příroda má své zákony. Morálka je proti přírodě.
- Bérenger Rozumím-li dobře, chcete nahradit zákony morálky zákonem džungle !
- Jan Já v ní budu žít, mně vyhovuje !
- Bérenger To se řekne. Ale v podstatě nikdo ...
- Jan /ho přeruší, chodí sem a tam/ Je třeba přetvořit náš život od základů. Je třeba vrátit se k prvopočátečnímu stavu, k neporušené přírodě.
- Bérenger Vůbec s vámi nesouhlasím.
- Jan /dýchá hlučně/ Chci dýchat. Mám právo na prostor.
- Bérenger Uvažujte přece, jistě si neuvědomujete? že máme filosofii, kterou zvířata nemají, že máme systém nenahraditelných hodnot. Celá století lidské civilizace ho budovala ! ...
- Jan /stále v koupelně/ Zničme to všecko, bude nám lip !
- Bérenger Neberu vás vážně. Žertujete, básníte.
- Jan Brrrr ... /Skoro zatroubí/
- Bérenger Nevěděl jsem, že jste básník.
- Jan /vyjde z koupelny/ Brrr ... /Znovu zatroubí/
- Bérenger Znáš vás příliš dobře, abych uvěřil, že je to vaše hluboké přesvědčení. Protože, víte to stejně dobře jako já, člověk ...
- Jan /ho přeruší/ Člověk ... Nevyslovujte už přede mnou to slovo !
- Bérenger Chci říci lidská bytost, lidství, humanismus ...
- Jan Humanismus je odbytá záležitost. A vy jste směšný, sentimentální bloud, /Vrátí se do koupelny/
- Bérenger Nepovídejte, a co lidský duch ...
- Jan /v koupelně/ Banální fráze. Povídate pitomosti !
- Bérenger Pitomosti !
- Jan /z koupelny hlasem velmi ochraptělým, těžko srozumitelným/ Absolutní pitomosti. Rozhoduje síla.

- Bérenger Překvapuje mě, že slyším od vás takové věci, milý Jene ! Ztrácíte rozum ?
Nebo snad byste chtěl být nosorožcem?
- Jan Proč ne ? Nemám vaše předsudky.
- Bérenger Mluvte zřetelněji. Nerozumím. Špatně artikulujete.
- Jan /stále z koupelny/ Nesedíte si na uších!
- Bérenger Cože ?
- Jan Nesedíte si na uších ! Říkal jsem, co na tom, být nosorožcem. Mám rád změnu.
- Bérenger Takové názory z vašich úst ... /Bérenger se odmlčí, protože Jan se zjeví v hrůzné podobě. Jan skutečně celý zezelenal. Boule na čele se změnila téměř v nosorožci roh/ Bože ! Vy jste přišel opravdu o rozum!
- /Jan se vrhne k posteli, hodí pokrývky na zem, pronáší zuřivá a nesrozumitelná slova, vydává neslychané zvuky/
- Přestaňte zuřit, uklidněte se přece. Nepoznávám vás už.
- Jan /málo zřetelně/ Teplo ... horko. Zničit všecko, šaty, šaty, škrábou mě...
/Spustí kalhoty od pyžama/
- Bérenger Co to děláte ? Nepoznávám vás. Vy, vždycky tak cudný !
- Jan Bažiny ! Bažiny ! ..«
- Bérenger Podívejte se na mě ! Zdá se, že už mě nevidíte ! Zdá se, že mě už neslyšíte.
- Jan Slyším vás velmi dobře ! Vidím vás velmi dobře. /Míří k Bérengerovi se skloněnou hlavou/
- /Ten ustupuje/
- Bérenger Pozor!
- Jan /hlučně oddechuje/ Promiňte. /Pak pádí do koupelny/
- Bérenger /se tváří, jako by chtěl utéci ke dveřím vlevo, pak se otočí a jde za Janem do koupelny/ Nemohu ho v tom přece nechat, je to můj přítel. /Z koupelny/ Zavolám lékaře ! Je to nutné. Je to nutné. Věřte mi.
- Jan /rozhorleně/ Ne.
- Bérenger /v koupelně/ Ano. Uklidněte se, Jene ! Jste směšný, ó, váš roh se očividně prodlužuje ! ... Jste nosorožec !
- Jan /v koupelně/ Zašlápnu tě, zašlápnu tě.
- /V koupelně je velký hřmot, trubení, rachot padajících předmětů, roztříštěného zrcadla, pak se ukáže Bérenger, celý vyděšený, jak zavírá s námahou dveře do koupelny, přes opačný odpor, který diváci tuší/
- Bérenger /strká do dveří/ Je z něho nosorožec, je nosorožec! /Bérengerovi se podařilo zavřít dveře. Kabát má provrtaný rohem. V okamžiku, kdy se Bérengerovi podařilo zavřít dveře, prorazí je roh nosorožce. Zatímco se dveře viklají pod nápoem zvířete, rámus v koupelně neustává a je slyšet střídavé trubení a stěží srozumitelná slova: zuřím, mizero, darebáku, atd. Bérenger se vrhne ke dveřím vlevo/ Nikdy bych si to nebyl o něm pomyslel! /Otevře dveře na schodiště a zatluče několikrát pěstí na dveře vzadu/ Máte v domě nosorožce! Zavolejte policii!
- /Dveře se otevřou/
- Stařík /vystrčí hlavu/ Co chcete ?
- Bérenger Zavolejte policii ! ... Máte v domě nosorožce !
- Hlas Staříkovy ženy: Co se děje, Jene ? Proč hulákáš ?

Stařík /své ženě/ Nevím, co to vykládá. Viděl nosorožce.

Bérenger Ano, tady v domě. Zavolejte policii !

Stařík Co vás to napadá, takhle obtěžovat lidi ? To jsou mi způsoby ! /Zavře mu dveře před nosem/

Bérenger /se vrhne na schodiště/ Pane správce, pane správce, máte v domě nosorožce, zavolejte policii ! Pane správce !
/Je vidět, jak se otvírá vrch dveří domovníkovy lóže. Objeví se nosorožčí hlava/
Další nosorožec ! /Bérenger vyběhne rychle po schodech nahoru. Chce vstoupit do Janova pokoje, váhá, pak jde znovu ke dveřím Staříkovým. A v té chvíli se dveře do Staříkova bytu otevrou a objeví se dvě malé nosorožčí hlavy/
Panebože ! Nebesa !

/Bérenger vejde do Janova pokoje. Dveře koupelny se stále otřásají. Bérenger jde k oknu, jež je naznačeno prostým závěsem v popředí scény, obráceným k obecenstvu. Je u konce sil, málem omdlí, brebtá/ Ach panebože ! Ach panebože ! /S velkou námahou překročí okno a sestoupí až na okraj orchestřiště, ale rychle se vrátí, protože v té chvíli je vidět, jak v orchestřišti přeběhne plnou rychlostí množství nosorožčích rohů v řadě. Bérenger se vrátí, jak nejrychleji dovede, chvíli se dívá oknem/ Na ulici je jich už celé stádo ! Celá armáda nosorožců se žene po hlavní třídě ! ... /Rozhlíží se na všechny strany/ Jak se odtud dostanu ven ? Kdyby se aspoň spokojili s prostředkem ulice ! Valí se i po chodníku ! Kudy ven? Kudy ven ? /Pomateně pobíhá ke všem východům a zase k oknu, zatímco se dveře koupelny neustále otřásají a je slyšet Jana, jak troubí a pronáší nesrozumitelné nadávky. Pokaždé, když se Bérenger při svých zmatených pokusech o útěk ocitne před Staříkovými dveřmi nebo na schodišti, uvítají ho nosorožčí hlavy, jež troubí a nutí ho k ústupu/ Celé stádo nosorožců ! A někdo by řekl, že je to samotářské zvíře. Falešná představa! Je třeba ji zrevidovat! Demolovali všechny lavičky na hlavní třídě! /Lomí rukama/ Co dělat ? /Jde znovu k různým východům, ale pohled na nosorožce ho vždy odradí. Když se opět ocitne před dveřmi koupelny, zdá se, že dveře každou chvíli povolí. Bérenger se vrhne proti zdi v pozadí a ta ustoupí. V pozadí je vidět ulici. Bérenger utíká a křičí/ Nosorožec ! Nosorožec !

/Rámus, dveře koupelny co nevidět povolí/

OPONA

TŘETÍ DĚJSTVÍ

Rozvržení jeviště téměř stejné jako v předešlém pbraze. Jsme v Bérengerově pokoji, jenž se úplně podobá Janovu pokoji. Pouze detaily, dva tři kusy nábytku naznačí, že jde o jiný pokoj. Vlevo schodiště, odpočívadlo. Na zadním konci odpočívadla dveře. Není tu domovníková lože. V pozadí pokoje je pohovka. Bérenger leží na pohovce zády k obecenstvu. Je tu též křeslo a stoleček s telefonem, snad ještě další stůl a židle. V pozadí otevřené okno. V popředí scény okenní rám. Bérenger leží oblečen na pohovce. Má ovázanou hlavu. Asi má tíživé sny, protože sebou ve spánku hází.

Bérenger Ne.
/Ticho/ Pozor na rohy ! Pozor na rohy !
/Ticho. Pak je slyšet dusot značného počtu nosorožců, kteří běží pod oknem/

Ne ! /Spadne na podlahu, jak se brání proti tomu zlému snu, a probudí se. Položí si ruku na čelo, celý vyděšený, pak jde k zrcadlu, nadzvedne si obvaz, zatímco hluk se vzdaluje. Ulehčené si oddechne, protože vidí, že bouli nemá. Táhá, jde k pohovce, natáhne se, pak okamžitě vstane. Jde ke stolu, vezme láhev koňaku a sklenku, jako by si chtěl nalít. Po krátkém vnitřním boji položí láhev a sklenku opět na původní místo/
Vůli, vůli ! /Chce jít znovu k pohovce, ale pod oknem je opět slyšet běh nosorožců. Bérenger si položí ruku na srdce/
Hrůza! /Jde k oknu v pozadí, dívá se chvíli z okna, pak okno rozčileně zavře. Hluk ustane, jde k stolku, chvíli váhá, pak s gestem naznačujícím "všechno je marné" naleje si plnou sklenku koňaku a jedním douškem ho vypije. Postaví láhev a sklenku na místo Zakaše. Zdá se, že ho vlastní kašel znepokojuje, zakaše podruhé a poslouchá se, jak kašle. Znovu se podívá na okamžik do zrcadla. Zakaše, otevře okno, je slyšet opět silnější supění zvířat, znovu zakaše/
Ne ! To není ono ! /Uklidní se, zavře okno, ohmatá si čelo zespod obvazu, jde k pohovce, jako by chtěl spát/

/Je vidět Dudarda, jak jde po posledních stupních schodištěs, jak přichází na odpočívadlo a klepe na Bérengerovy dveře/

Bérenger /vyskočí/ Co je ?

Dudard Přišel jsem vás navštívit, Bérengere, jdu se na vás podívat.

Bérenger Kdo je tam ?

Dudard To jsem já.

Bérenger Kdo já ?

Dudard Já, Dudard.

Bérenger Ach, to jste vy, pojdte dál !

Dudard Neruším vás ? /Pokouší se otevřít dveře/ Dveře jsou zamčeny.

Bérenger Okamžik. Hned, hned. /Jde otevřít, Dudard vejde/

Dudard Dobrý den, Bérengere.

Bérenger Dobrý den, Dudarde, kolik je hodin ?

Dudard Tak co, pořád sedíte doma zabarikádovaný ? Je vám už líp, příteli ?

Bérenger Promiňte, nepoznal jsem váš hlas. /Bérenger jde otevřít okno/ Je to trochu lepší, alespoň doufám.

Dudard Můj hlas je přece stejný. A váš jsem taky hned poznal.

Bérenger Zdálo se mi ... váš hlas je opravdu pořád stejný. Můj hlas se taky nezměnil, vidíte?

Dudard Proč by se měnil ?

Bérenger Nejsem trošičku - trošičku ochraptělý ?

Dudard Vůbec mi to nepřipadá.

Bérenger Tím líp. Uklidnil jste mě.

Dudard Co vás to napadlo ?

Bérenger Nevím. Člověk nikdy neví. Hlas se může změnit, to se někdy stává, bohužel.

Dudard Snad jste se nenachladil ?

Bérenger Doufám, že ne, doufám, že ne, ale posadte se, Dudarde, udělejte si pohodlí. Sedněte si do křesla.

Dudard /se uvelebí v křesle/ Tak co, pořád vám není dobře ? Pořád vás bolí hlava ? /Ukáže na Bérengerův obvaz/

- Bérenger Bolí, pořád bolí. Ale nemám bouli, neuhodil jsem se ... Že nemám ... ?
/Nadzvedne obvaz, ukáže Dudardovi čelo/
- Dudard Ne, nemáte bouli. Nic nevidím.
- Bérenger Doufám, že ji nikdy nebudu mít. Nikdy.
- Dudard Pokud se neuhodíte. Ale jak to můžete předem vědět ?
- Bérenger Když se člověk opravdu nechce uhodit, tak se neuhodí.
- Dudard Jistěže. Musí si dát pozor. Co je s vámi ? Jste nervózní, rozčilený. Patrně následek migrény. Sedte chvíli klidně, bolest se vám zmírní.
- Bérenger Migréna ? Nemluvte o migréně. Nemluvte o tom.
- Dudard o takovém rozrušení je docela pochopitelné, že máte migrénu.
- Bérenger Ne a ne se vzpamatovat.
- Dudard Pak to není nic zvláštního, že vás bolí hlava.
- Bérenger /se žene k zrcadlu a nadzvedne si obvaz/ Nic, nic ... Víte, takhle to může začít.
- Dudard Co může začít ?
- Bérenger ... Mám strach, že ze mne bude někdo jiný.
- Dudard Přece to nebylo namířeno proti vám !
- Bérenger Ale vypadalo to tak ! Kdybyste byl viděl, v jakém byl stavu ... Ten výraz obličeje ! ...
- Dudard To proto, že jste byl čirou náhodou u něho. Kdyby tam byl kdokoliv jiný, bylo by se to odehrálo naprosto stejně.
- Bérenger Ale přede mnou se měl držet, s ohledem na naši společnou minulost.
- Dudard Vy si myslíte, že jste středem světa a že všechno, co se stane, týká se vás osobně. Vesmír se netočí kolem vás ! Nebudete přece tvrdit, že Jan, Boeuf a ostatní to udělali jen proto, aby vás podráždili!
- Bérenger Asi máte pravdu. Musím si to rozvážit. Ale ten úkaz je sám o sobě znepokojující. Mě to, upřímně řečeno, vyvrátilo z kolejí. Jak si to vysvětlujete vy ?
- Dudard Zatím nenacházím uspokojivou odpověď. Konstatuji pouze fakta, zaznamenávám je. Snad je to nějaká kuriozita přírody, výstřednost, vrtoch, hříčka, vím já ?
- Bérenger Jan byl na sebe pyšný. Já nejsem ctižádostivý. Mně stačí to, co jsem.
- Dudard Uklidněte se přece, posadte se. Budete-li běhat po pokoji z kouta do kouta, budete ještě víc podrážděný.
- Bérenger Ano, máte pravdu. Klid, klid ! /Sedne si/ Víte, nemohu se z toho vzpamatovat.
- Dudard Kvůli Janovi, vím.
- Bérenger Kvůli Janovi, ovšem, ale kvůli jiným taky.
- Dudard Chápu, že vám to dalo ránu.
- Bérenger Připouštíte, že to byl otřes.
- Dudard Já vím, ale není třeba přehánět, kvůli tomu ještě ...
- Bérenger Rád bych vás viděl. Jan byl můj nejlepší přítel. Pořád ho vidím, jak se náhle proměnil, jak zuřil.
- Dudard Chápu vaše zklamání, rozumím. Ale nemyslete už na to !
- Bérenger Jak bych mohl na to nemyslet ! Jan byl tak lidský ! Velký obhájce humanismu ! Kdo by to byl do něho řekl ! Právě do něho / Znali jsme se

- tak dlouho ... snad odjakživa. Nikdy bych si nebyl pomyslel, že se takhle vyvine ... Spoléhal jsem na něho víc než na sebe. Tohle mi udělat, mně ...
- Dudard Možná že měl rád svěží vzduch, venkov, prostor ... možná že se prostě potřeboval uvolnit ! Neříkám to proto, abych ho omlouval ... My dva zůstaneme tím, co jsme. Tak proč se rozčilovat pro několik případů nosorožectví. Také to může být nemoc.
- Bérenger Správně, mám strach z nákazy.
- Dudard Nemyslete už na to. Příkladáte té věci příliš velkou váhu. Janův případ není příznačný, obecný. Sám jste říkal, že Jan byl pyšný. Podle mého názoru, promiňte, že mluvím o Janovi špatně, ale byl to divoký, popudlivý, trochu výstřední muž a takové zvláštní případy nebereme v úvahu. Rozhoduje vždy průměr.
- Bérenger Nu, něco na tom je. Pravda, Jan musel patrně prožít nějakou krizi, záchvat šílenství, aby se dostal do tohoto stavu. Přesto měl po ruce argumenty, zdálo se, že o věci uvažoval, že rozhodnutí v něm dlouho zráló ... A co Boeuf, ten se taky zbláznil ? ... A co všichni ostatní ? Co ostatní ?
- Dudard Zbývá ještě hypotéza, že je to epidemie jako třeba chřipka. Takových všelijakých epidemií už bylo !
- Bérenger Ale téhle se nikdy nepodobaly.
/Je slyšet, jak pod oknem v pozadí pádí nosorožci/
Slyšíte ? Slyšíte ? /Utíká k oknu/
- Dudard Nechte je na pokoji !
/Bérenger zavře okno/
Vadí vám ? Namouvěru, jste z nich celý pryč. Neděláte dobře. Vyčerpáváte se nervově. Dobrá, prožil jste otřes, ale nevyhledávejte další. Teď se musíte sebrat !
- Bérenger Mám obavu, jsem-li proti té nemoci dost imunní.
- Dudard Zdá se, že není smrtelná. Některé nemoci jsou dokonce zdravé. A jsem přesvědčen, že když člověk chce, tak se taky uzdraví. To je přejde, uvidíte.
- Bérenger Ale jistě zanechává stopy. Takové vybočení z rovnováhy...
- Dudard To je přechodné, nic si z toho nedělejte.
- Bérenger Jste o tom přesvědčen ?
- Dudard Ano, myslím si to, předpokládám to.
- Bérenger Ale když člověk opravdu nechce, vidíte, když si opravdu nechce uhnat tuhle chorobu, a je to nervová choroba, tak si ji neuzené, neuzene si ji! Chcete sklenku koňaku ? /Jde ke stolku, kde je láhev/
- Dudard Neobtěžujte se, nevezmu si, děkuji. Chcete-li vy, neohlízejte se na mě, ale pozor, hlava vás bude potom ještě víc bolet.
- Bérenger Alkohol je dobrý proti epidemiím. Dělá člověka imunním. Zabíjí například bacily chřipky.
- Dudard Ale všechny mikroby nezabíjí. Nemůžeme ještě vědět, zda taky nosorožectví.
- Bérenger Jan nikdy nepil alkohol. Aspoň to tvrdil. A možná, že v tom je vysvětlení...
/Podává plnou sklenku Dudardovi/ Opravdu nechcete ?
- Dudard Nene, před obědem nikdy, děkuji !
- Bérenger /vypije koňak, sklenku a láhev drží dál v ruce, zakašle/
- Dudard Vidíte, vidíte, nesnášíte to. Dráždí vás to ke kašli.
- Bérenger Ano, rozkašlal jsem se z toho. Jak jsem kašlal ?

- Dudard Jako každý, kdo se napije něčeho silnějšího.
- Bérenger /položí sklenku a láhev na stůl/ Nebyl to nějaký divný kašel ? Byl to opravdický, lidský kašel ?
- Dudard Co zas máte ? Byl to lidský kašel. Jaký jiný kašel by to mohl být ?
- Bérenger Já nevím ... Snad zvířecí kašel ... Myslíte, že takový nosorožec taky kašle ?
- Dudard Poslyšte, Bérengere, vy jste směšný, vymýšlíte si problémy, kladate si podivné otázky ... Připomínám vám, co jste sám říkal: nejlepší obrana je silná vůle.
- Bérenger Ano, toť se ví.
- Dudard Nuže, dokažte mi, že ji máte.
- Bérenger Ujišťuji vás, že ji mám ...
- Dudard Tak to dokažte sám sobe a nepijte už koňak ... budete sám sebou jistější.
- Bérenger Vy mě nechcete pochopit. Říkám vám znovu, že piju jen proto, že to chrání od nejhoršího, ano, piju z vypočítavosti. Až bude po epidemii, přestanu pít. Už jsem se tak rozhodl dřív a teď to rozhodnutí pouze odkládám.
- Dudard Vymýšlíte si omluvy.
- Bérenger Myslíte ? ... V každém případě to nemá nic společného s tím, co se děje.
- Dudard Člověk nikdy neví.
- Bérenger /zděšeně/ Opravdu si to myslíte ? Domníváte se snad, že pití připravuje půdu ? Nejsem alkoholik. /Jde k zrcadlu a pozoruje se/ Což jestli náhodou ... /Ohmatává si čelo pod obvazem/ Nic se nezměnilo ... všechno je v pořádku.
- Dudard To nic, Bérengere, já jen žertoval. Vidíte všechno černě, dejte pozor, aby z vás nebyl neurastenik. Až se z toho otřesu vzpamatujete a půjdete ven, na vzduch, všechno se zlepší, uvidíte. Chmurné myšlenky se rozplynou.
- Bérenger Měl bych jít ven, pravda, ale děším se té chvíle. Jisto nějaké potkám ...
- Dudard Nu a ? Stačí, když se jim vyhnete.. Ostatně není jich tolik.
- Bérenger Vidím jenom je. Řeknete asi, že mám chorobné sklony.
- Dudard Neútočí na vás. Necháte-li je v klidu, nebudou si vás všímat. V jádře nejsou zlí. Projevuje se u nich dokonce- jakási přirozená nevinnost, řekl bych prostota. Ostatně, šel jsem k vám po hlavní ulici pěšky a vidíte, jsem živ a zdrav a nic nepříjemného mě nepotkalo.
- Bérenger Mě rozčiluje už, když je vidím. Asi nervóza. Ne že bych se zlobil, člověk se nemá zlobit, hněv je špatný rádce, ale mně to dělá tuhle zle, /ukáže si na srdce/ svírá mi to srdce.
- Dudard Do jisté míry máte pravdu, že jste na to tak citlivý. Vy jste ale příliš citlivý. Chybí vám humor a to je chyba. Je třeba brát věci s odstupem, nezabírat si je.
- Bérenger Já cítím odpovědnost za všechno, co se děje, dotýká se mě to, nemohu zůstat lhostejný.
- Dudard Nesudte ostatní, když nechcete být sám souzen. A pak, kdyby si měl člověk dělat starosti se vším, co se děje, nemohl by vůbec žít.
- Bérenger Kdyby se to bylo stalo jinde, v jiné zemi a my se to dověděli z novin, mohli bychom o tom klidně diskutovat, studovat problém ze všech stránek a vyvodit závěr. Uspořádali bychom akademické debaty, pozvali bychom vědce, spisovatele, umělce a taky prosté lidi, a bylo by to jistě zajímavé, vzrušující a poučné. Když jste ale sám zatažený do událostí, když vás najednou postaví před syrovou skutečnost, nemůže člověk zůstat neci-

- telný, dá mu to příliš prudkou ránu, než aby mohl zachovat chladnokrevnost. Mě to překvapilo, ohromilo. Nemohu se vzpamatovat.
- Dudard Já byl stejně překvapen jako vy. Byl jsem, ale začínám si zvykat.
- Bérenger Máte vyrovnanější nervový systém než já. Blahopřeji vám k němu. Nezdá se vám však, že je to neštěstí ...
- Dudard /ho přerušil/ Neříkám, že je to štěstí, A nemyslete si, že tajně straním nosorožcům ...
- /Znova je slyšet hluk, jak běží nosorožci, tentokrát pod rámem okna vpředu scény/
- Bérenger /vyskočí/ Už jsou tu zas ! Už jsou tu zas ! Nene, at dělám co dělám, zvyknout si nemohu. Snad se mylím. Ale ať chci nebo nechci, leží na to v hlavě, že nemohu v noci spát. A přes den podřimuju, když už padám únavou.
- Dudard Berte si prášky pro spaní.
- Bérenger Tím se nic nespraví. Když spím, je to ještě horší. Zdá se mi o tom, mám mučivé sny.
- Dudard Vidíte, kam to vede, když si člověk věci přespříliš zabírá. Asi se rád trýzníte. Přiznejte se.
- Bérenger Přisahám vám, že nejsem masochista.
- Dudard Tak se s tím vyrovnejte ! Když je tomu tak, je to jenom proto, že tomu nemůže být jinak.
- Bérenger To je fatalismus.
- Dudard Ne, to je moudrost. Když se něco stane, je tu jistě důvod, proč se tak stalo. A ten důvod musíme vypátrat.
- Bérenger /vstane/ No dobrá, já se s tím stavem nesmírím.
- Dudard Co můžete dělat ? Co chcete dělat ?
- Bérenger Ještě nevím. Budu uvažovat. Pošlu dopisy do novin, napíšu manifesty, vyžádám si návštěvu u starosty nebo jeho náměstka, když bude starosta mít hodně práce.
- Dudard Nechte úřady, ať jednají, jak uznají. Konec konců, máte vůbec morálně právo plést se do té věci ? Ostatně, pořád si myslím, že to není vážné. Podle mého je nesmyslné rozrušovat se kvůli několika lidem, kteří si chtěli vyměnit kůži. Necítili se ve své dobře. Jsou přece svobodní, je to jejich věc.
- Bérenger Je třeba vyvrátit zlo z kořene.
- Dudard Zlo, zlo ! Prázdné slovo ! Víme vůbec, co je zlo a co je dobro ? Vy máte strach hlavně o sebe. V tom to vězí, ale vy nebudete nikdy nosorožcem, opravdu, vy k tomu nemáte předpoklady!
- Bérenger To mě těší. Kdyby ale všichni státníci a všichni občané mysleli jako vy, nikdy by se neodhodlali k činu.
- Dudard Snad nechcete žádat o pomoc v zahraničí ! Tohle je vnitřní záležitost, týká se jenom naší země.
- Bérenger Věřím v mezinárodní solidaritu ...
- Dudard Vy jste Don Quijot ! Ale nechci vás urážet. Myslím to s vámi dobře. Rozhodně se musíte uklidnit.
- Bérenger Nepochybuji o tom, odpusíte. Jsem příliš úzkostlivý. Polepším se. Odpusťte také, že jsem vás zdržel a přinutil vás poslouchat výplody své bolavé hlavy. Máte jistě práci. Dostal jste mou žádost o zdravotní dovolenou ?
- Dudard Budte klidný. Všechno je v pořádku. Ostatně jsme v nakladatelství nezačali, ještě pracovat.

- Bérenger Neopravili dosud schodiště ? Jaká nedbalost ! Proto jde všechno od desíti k pěti. A dají tam aspoň betonové schodiště ?
- Dudard Kdepak. Zase dřevěné.
- Bérenger Starý Šlendrián ředitelství. Rozhazují peníze, a když jde o užitečný výdaj, tvrdí, že nemají postačující fondy. Pan Papillon je jistě rozezlený ! Tolik si přál betonové schodiště. Co tomu říká ?
- Dudard Nemáme už šéfa, Pan Papillon dal výpověď
- Bérenger Nepovídejte !
- Dudard Když vám to říkám.
- Bérenger To mě překvapuje. Kvůli tomu schodišti ?
- Dudard Nemyslím. Alespoň to neuvedl jako důvod.
- Bérenger Proč tedy ?
- Dudard Chce se uchýlit na venkov.
- Bérenger Jde do penze? Vždyť není tak starý? Mohl být ještě generálním ředitelem.
- Dudard Vzdal se této vyhlídky. Říkal, že si potřebuje odpočinout.
- Bérenger Na generálním ředitelství budou rozmrzelí, že ho ztrácejí, budou ho muset nahradit. Tím líp pro vás. Máte diplomy, máte naději.
- Dudard Nechci vám nic skrývat ... je to dost legrační, ale stal se nosorožcem.
/Vzdálený hluk nosorožců/
- Bérenger Nosorožec ! Pan Papillon je nosorožec ! No, to přestává všechno ! Mně se to nezdá legrační ! Proč jste mi to neřekl dřív ?
- Dudard Vidíte, že nemáte smysl pro humor. Nechtěl jsem vám to říci ... nechtěl jsem vám to říci, protože vás znám a vím, že vám to nebude připadat legrační, a že se vás to při vaší citlivosti dotkne !
- Bérenger /zvedne ruce k nebi/ No tohle ! ... Pan Papillon ! ... Takové pěkné postavení.
- Dudard To přece dokazuje upřímnost jeho proměny.
- Bérenger Asi to neudělal úmyslně,, jsem přesvědčen, že jde o proměnu nedobrovolnou.
- Dudard Co my víme ? Je nesnadné poznat skryté pohnutky lidských rozhodnutí.
- Bérenger To je úplně pochybený čin. Měl asi komplexy. Měl jít k psychiatrovi. Dal se zřejmě strhnout.
- Dudard To se může stát komukoliv.
- Bérenger /zděšeně/ Komukoliv? Nene, vám ne, vidíte, že ne ? A mně taky ne !
- Dudard Doufám.
- Bérenger Protože nechceme ... vidíte ... vidíte ... řekněte ... že je to tak ?
- Dudard Ovšem, ovšem ...
- Bérenger /se trochu uklidní/ Přesto jsem se domníval, že pan Papillon bude mít víc sil, že bude odolnější. Myslel jsem si, že projeví víc charakteru. Tím spíš, že nechápu, jaký přitom sledoval zájem, hmotný, morální.
- Dudard Jeho rozhodnutí bylo naprosto nezištné, to je jasné.
- Bérenger Samozřejmě. Je to však okolnost polehčující nebo přitěžující ? Spíš přitěžující, myslím, protože to udělal z náklonnosti. Poslyšte, Botard asi jeho chování přísně odsoudil, co si o něm Botard myslí, co si myslí o svém šéfovi ?

- Dudard Ten chudák Botard byl strašně rozhořčen. Málokdy jsem viděl člověka tak pobouřeného.
- Bérenger Nuže, tentokrát mu dávám za pravdu. Ach Botard, to je přece někdo. Rozumný člověk. A já měl o něm špatné mínění.
- Dudard On o vás taky.
- Bérenger To dokazuje mou objektivnost v nynější situaci. Ostatně vy sám jste měl o něm také špatné mínění.
- Dudard Špatné mínění ... to není ono. Musím říci, že jsem s ním často nesouhlasil. Nelíbila se mi jeho skepse, pochybovačnost, nedůvěra. Ani tentokrát jsem jeho chování plně neschvaloval.
- Bérenger Máte na to jiný názor ?
- Dudard Ne tak docela, ale moje úsudky postihují jemnější rozdíly, než by se vám zdálo. Říkám vám znovu, já taky neschvaluju nosorožce, nemyslete si. Ale Botard neměl přesné argumenty, dá se vždycky příliš unést, a to jen proto, že nenávidí své představené. Zkrátka pocity méněcennosti, záští a pak, mluví frázovitě, na to já nedám.
- Bérenger Budiž, ale tentokrát jsem s Botardem zajedno. Je to správný chlap. Líbí se mi.
- Dudard Netvrdím opak, ale nic to neříká.
- Bérenger Ano, správný chlap ! Takových moc není. Nevznáší se v mlhovinách, ale stojí pevně na zemi všema čtyřma nohama, promiňte, chtěl jsem říci oběma nohama. Až ho uvidím, budu mu blahopřát. Odsuzuju pana Papillona. Jeho povinností bylo, vytrvat, nepoddat se.
- Dudard Jak jste nesnášenlivý! Možná že Papillon po tolika letech sedavého života cítil potřebu uvolnit se.
- Bérenger /ironicky/ Vy jste příliš smířlivý, velkodušný.
- Dudard Milý Bérengere, vždycky se musíme snažit, abychom věci pochopili. A abychom pochopili nějaký jev a jeho účinky, musíme poctivým myšlenkovým úsilím zjistit základní příčiny. Musíme se o to pokusit, protože jsme myslící tvorové. Mně se to zatím nepodařilo a nevím, zda se mi to podaří. Ale v každém případě musíme k tomu přistupovat bez předsudků, nestranně, neutrálně jako praví vědci. Všechno má svou logiku. Pochopit znamená ospravedlnit.
- Bérenger Z vás se ještě stane přívrženec nosorožců.
- Dudard Nene, tak daleko nepůjdu. Zkrátka a dobře, chci se dívat na věci zpříma, chladně. Říkám si taky, co je přirozené, nemůže být špatné. Běda těm, kteří vidí všude špatnost. To dělají inkvizitoři.
- Bérenger /zdrčeně/ Dejte mi s tím pokojí Samá slova, hezká slova. Možná že se mi v hlavě všechno plete, ale vy už hlavu ztrácíte, protože nevíte, co je normální a co není normální. Utloukáte mě vaším Galileem ... Galileo mi může být ukradený.
- Dudard Vy sám jste ho přece citoval a nadhodil otázku, že praxe má vždycky poslední slovo. Snad ji má, ale pouze tehdy, když vychází z teorie. Dějiny myšlení a vědy to dokazují.
- Bérenger /stále zuřivější/ Vůbec nic to nedokazuje. To jsou všechno kejkle, to je bláznovství !
- Dudard Potřebovali bychom ještě vědět, co je to bláznovství.
- Bérenger Bláznovství je bláznovství, a basta! Zkrátka a dobře bláznovství je bláznovství. Kdekdo ví, co je bláznovství. A co nosorožci, co to je, praxe nebo teorie ?

- Dudard Jedno i druhé.
- Bérenger Cože, jedno i druhé ?
- Dudard Jedno i druhé, popřípadě jedno nebo druhé. O tom se dá debatovat !
- Bérenger A vám, vám se to zdá přirozené ?
- Dudard Je něco přirozenějšího než nosorožec?
- Bérenger Ale člověk, který se změní v nosorožce, to je bez diskuse abnormální věc.
- Dudard Ovšemže bez diskuse ... víte ...
- Bérenger Ano, bez diskuse abnormální; rozhodně abnormální !
- Dudard Zdá se mi, že jste si velmi jistý sám sebou. Copak víme, kde přestává normální, nebo kde začíná abnormální ? Můžete mi definovat pojem normálního a abnormálního ? Zatím nikdo nedokázal rozřešit náš problém ani filosoficky ani lékařsky. Měl byste být o té věci informovaný.
- Bérenger Snad se ta otázka nedá vyřešit filosoficky. Ale prakticky je to snadné. Dokazují vám, že neexistuje pohyb ... a my chodíme chodíme, chodíme ... /Začne chodit z jednoho konce pokoje na druhý/ Chodíme a říkáme si jako Galileo: " E pur, si muove ..."
- Dudard Všecko se vám v hlavě plete ! Nezaměňujte různé věci. V případě Galilea šlo naopak o teoretickou a vědeckou poučku, která měla pravdu proti běžnému názoru, proti dogmatu církve.
- Bérenger Ale já už nechci přemýšlet !
- Dudard Proč se tak zlobíte ? Naše názory se poněkud rozcházejí, ale můžeme o nich klidně diskutovat. Musíme diskutovat.
- Bérenger /vzrušeně/ Myslíte, že jsem zlostí bez sebe ? Pak bych byl jako Jan. Nene, nechci být jako Jan ... Nechci se mu podobat. /Uklidní se/ Nejsem honěný ve filosofii. Nestudoval jsem, kdežto vy máte diplomy. Proto můžete hravě diskutovat, kdežto já nevím co odpovědět, jsem neobratný.
- /Silnější hluk nosorožců, běžících nejdříve pod oknem, vzadu, pak pod oknem vpředu/
Ale já cítím, že se mýlíte, a cítím to pudově, počkejte, ne, pud mají nosorožci, cítím to intuitivně.
- Dudard Co tím rozumíte, intuitivně ?
- Bérenger Intuitivně znamená ... tak jako by nic, samozřejmě. Cítím prostě, že vaše přemrštěná smířlivost, vaše šlechetná shovívavost ... je ve skutečnosti slabost ... slepota ...
- Dudard Naivní tvrzení.
- Bérenger Se mnou máte snadnou práci. Ale poslyšte, pokusím se vyhledat logika ...
- Dudard Jakého logika ?
- Bérenger Logika, filosofa, víte líp než já, co je to logik. Zním jednoho logika, který mi vysvětlil ...
- Dudard Co vám vysvětlil ?
- Bérenger Vysvětloval, že asijské nosorožci jsou afričtí a afričtí nosorožci jsou asijské.
- Dudard Těžko chápu.
- Bérenger Ne ... ne ... Dokázal nám opak, totiž že afričtí jsou asijské ... a asijské ... počkejte, to jsem nechtěl říct. Ostatně si s ním podebatujete. Je to muž vašeho druhu, jemný, učený, intelektuál.
- /Hluk nosorožců běžících pod oběma okny zesiluje a přehlušuje slova obou mužů, krátkou chvíli je pouze vidět, jak Bérenger a Dudard pohybují rty, aniž je možno je slyšet/

Zase oni ! Kristepane, to nikdy neskončí ! /Běží k oknu vzadu/ Už dosti Už dost ! Neřádi !

/Nosorožci se vzdalují, Bérenger jim hrozí pěstí/

Dudard /sedí/ Rád bych ho poznal, vašeho logika. Kdyby mi chtěl vysvětlit některé choulostivé, nejasné body ... nic lepšího bych si nepřál, namouvěru.

Bérenger Běží k oknu vpředu scény/ Bez starosti, já vám ho přivedu. Uvidíte, je to výjimečná osobnost. /Z okna směrem k nosorožcům/ Neřádi! /Odehraje se totéž, co před chvílí/

Dudard Nechtě je běžet. A buďte zdvořilejší. Tak se nemluví k tvorům ...

Bérenger /stále u okna/ Už jsou tu zas !
/Pod oknem vpředu, v orchestřišti, se vynoří slaměný klobouk napíchnutý na nosorožci roh, rychle přejde odleva doprava a zmizí/
Slamáček napíchnutý na rohu nosorožce ! Proboha, to je logikův slamáček ! Logikův slamák ! To je k zblití ! Logik se stal nosorožcem !

Dudard Kvůli tomu ještě nemusíte mluvit sprostě !

Bérenger Na koho se spolehnout, panebože, na koho se spolehnout ! Z logika se stal nosorožec !

Dudard /jde k oknu/ Kde je ?

Bérenger /ukazuje prstem/ Táhle, vidíte ho !

Dudard Je to jediný nosorožec se slamákem. To vás donutí přemýšlet. Tak to je ten váš logik...

Bérenger Logik ... nosorožec ! ...

Dudard Přece si uchoval jakousi památku na svou bývalou individualitu.

Bérenger /opět zdvihá pěst za nosorožcem se slamákem, jenž právě zmizel/ Já se k vám nedám ! Já se k vám nedám ! /Stále křičí z okna směrem k ex-Logikovi a ostatním nosorožcům, kteří se právě vzdálili/ Já se k vám nedám !

Dudard /se uvelebí v křesle/ Ano, to nutí člověka uvažovat !

/Bérenger zavře okno vpředu, jde k oknu vzadu, pod nímž běží jiní nosorožci, kteří běhají pravděpodobně kolem domu. Otevře okno, křičí na ně/

Bérenger Ne, nedám se k vám!

Dudard /sedí v křesle/ Běhají kolem domu. Hrají si. Velké děti !

/Nějakou chvíli bylo vidět Daisy, jak vystupuje po posledních stupních schodiště vlevo. Klepe na Bérengerovy dveře. Pod paží nese košík/

Někdo klepe, Bérengere, někdo tu je!

Bérenger /křičí směrem k nosorožcům/ To je ostuda, ostuda ! Ta vaše maškaráda.

Dudard Někdo vám klepe na dveře, Bérengere, neslyšíte ?

Bérenger Otevřete, prosím vás, /Dívá se dál na nosorožce, jejichž hluk se vzdaluje, ale už nic neříká/

/Dudard jde otevřít dveře/

Daisy /vstoupí/ Dobrý den, pane Dudarde !

Dudard A hledíme, vy, slečno Baisy !

Daisy Je tu Bérenger ? Daří se mu už lépe ?

Dudard Dobrý den, milá slečno, tak vy chodíte často k Bérengerovi ?

Daisy Kde je ?

Dudard /ukazuje na něj prstem/ Táhle.

- Daisy Chudáček, nikoho nemá. Je teď trochu nemocný, potřebuje, aby mu někdo pomohl.
- Dudard Jste moc hodná kolegyně, slečno Daisy.
- Daisy Jsem dobrá kolegyně, ano !
- Dudard Máte dobré srdce.
- Daisy Jsem dobrá kolegyně, nic víc.
- Bérenger /se otočí, okno nechá otevřené/ Jé, slečno Daisy, to je od vás hezké, že jste přišla. Jste tak milá.
- Dudard To je pravda.
- Bérenger Slečno Daisy, víte, že logik je nosorožec ?
- Daisy Víím, zrovna jsem ho viděla na ulici, když jsem šla k vám. Na svůj věk běžel hezky rychle ! Už je vám lépe, pane Bérengere ?
- Bérenger /Daisy/ Hlava, pořád ta hlava, bolí mě strašně. Co vy si o tom myslíte ?
- Daisy Myslím, že byste si měl odpočinout... zůstat ještě pár dní v klidu.
- Dudard /Bérengerovi a Daisy/ Doufám, že vám nepřekážím.
- Bérenger /Daisy/ Mluvím o logikovi ...
- Daisy /Dudardovi/ Proč byste nám překážel ? /Bérengerovi/ Ach tak, logik ! O tom si vůbec nic nemyslím.
- Dudard /Daisy/ Nejsem snad přebytečný ?
- Daisy /Bérengerovi/ Co bych si o tom měla myslet ? /Bérengerovi a Dudardovi/ Mám pro vás nejnovější zprávu: Botard se stal nosorožcem.
- Dudard Ale !
- Bérenger To není možné ! Byl přece proti. Asi se mýlíte. Protestoval dokonce. Dudard mi to před chvílí zrovna říkal. Vidíte, Dudarde ?
- Dudard Tak jest.
- Daisy Víím, že byl proti. A vidíte, stal se taky nosorožcem, čtyřicet hodin po tom, co se přeměnil pan Papillon.
- Dudard Nu což, změnil názor. Každý má právo na vývoj.
- Bérenger Jenže, jenže pak se můžeme nadít všeho.
- Dudard /Bérengerovi/ Před chvílí jste tvrdil, že je to správný chlap.
- Bérenger /Daisy/ Nemohu vám uvěřit, asi vám lhali.
- Daisy Viděla jsem ho, jak se proměnil.
- Bérenger Pak tedy lhal on, předstíral.
- Daisy Vypadal upřímně, upřímnost sama.
- Bérenger Uvedl nějaký důvod ?
- Daisy Řekl doslova: Je třeba jít s dobou ! To byla jeho poslední lidská slova !
- Dudard /Daisy/ Byl jsem si téměř jist, že se tu s vámi setkám, slečno Daisy.
- Bérenger Jít s dobou ! Jaká je to mentalita ! /Udělá rozmáchnuté gesto/
- Dudard /Daisy/ Od té doby, co je kancelář zavřena, nemůže vás člověk nikde jinde potkat.
- Bérenger /pokračuje pro sebe/ Jaká naivita ! /Stejně gesto/
- Daisy /Dudardovi/ Když jste se chtěl se mnou sejít, mohl jste mi jednoduše zatelefonovat.
- Dudard Vííte, já jsem diskretní, slečno Daisy, diskretní.

- Bérenger Když to všechno uvážím, ten Botardův kotrmelec mě nepřekvapuje. Jeho pevnost byla jen zdánlivá. Což nijak nevyvrací, že je nebo že byl správným člověkem. Ze správných lidí budou správní nosorožci. Bohužel ! To proto, že jsou takoví poctivci, dají se snadno oklamat.
- Daisy Mohla bych postavit ten košík na stůl? /Postaví košík na stůl/
- Bérenger Byl to správný člověk, ale cítil se ukřivděný ...
- Dudard /Daisy, horlivě jí pomáhá s košíkem/ Odpusťte mi, odpusťte nám, měli jsme vám pomoci hned.
- Bérenger /pokračuje/ Nenávist k nadřízeným ho zdeformovala, komplex méněcennosti...
- Dudard /Bérengerovi/ Vaše úvaha je nesprávná, protože to udělal hned po šéfovi, prostě následoval jeho příkladu. Já si myslím, že je to naopak, že u něho zvítězil nad anarchickými sklony duch pospolitosti ...
- Bérenger Nosorožci jsou anarchisté, protože jsou v menšině.
- Dudard Zatím, zatím.
- Daisy Je to už početná menšina a stále roste. Můj bratranec se stal nosorožcem, jeho žena taky. A to nemluvím o význačných osobnostech: Kardinál de Retz ...
- Dudard Prelát.
- Daisy Mazarin.
- Dudard Uvidíte, že se to rozšíří i do jiných zemí.
- Bérenger Když si pomyslím, že zlo pochází od nás !
- Daisy ... a velcí aristokrati, vévoda Saint-Simon.
- Bérenger /zdvihá ruce k nebi/ Naši klasikové!
- Daisy A ještě jiní. Mnoho jiných. Možná že už celá čtvrtina obyvatel našeho města.
- Bérenger Nás je pořád ještě víc. Musíme toho využít. Musíme něco podniknout, dřív než nás pohltnou.
- Dudard Jsou velmi aktivní, velmi výbojní.
- Daisy Prozatím bychom měli poobědvat. Přinesla jsem vám nějaké jídlo.
- Bérenger Jste hrozně hodná, slečno Daisy.
- Dudard /stranou/ Ano, hrozně hodná.
- Bérenger /Daisy/ Nevím, jak vám mám poděkovat.
- Daisy /Dudardovi/ Pojíte s námi, že?
- Dudard Nerad bych obtěžoval.
- Daisy /Dudardovi/ Co to povídáte, pane Dudarde ? Víte dobře, že nám způsobíte radost.
- Dudard Víte dobře, že nechci překážet ...
- Bérenger /Dudardovi/ Ale co vás to napadá, Dudarde ! Vaše přítomnost je nám vždycky potěšením.
- Dudard Mám totiž poněkud naspěch. Mám schůzku.
- Bérenger Před chvílí jste říkal, že máte času dost, že máte volno.
- Daisy /vybaluje zásoby z košíku/ Víte, dalo mí to práci, než jsem sehnala něco k snědku. Obchody jsou zpustošeny, oni všechno sežerou. Spousta jiných krámů má zavřeno; "Za příčinou proměny" je napsáno na cedulích.
- Bérenger Měli by je zahnat do uzavřených ohrad, vnutit jim hlídaná sídliště.

- Dudard Myslím, že tento návrh je neproveditelný. Spolek pro ochranu zvířat by se první proti němu postavil.
- Daisy A pak, každý má mezi nosorožci blízkého příbuzného nebo přítele, to ještě celou věc komplikuje.
- Bérenger Všichni jsou už nějak v tom !
- Dudard Všichni jsou solidární.
- Bérenger Ale jak může být někdo nosorožcem ? To je nemyslitelné! /Daisy/ Mám vám pomoci s prostíráním ?
- Daisy /Bérengerovi/ Neobtěžujte se, vím, kde jsou talíře. /Jde ke skříni a přináší přibory.
- Dudard /stranou/ Hledíme, vyzná se v bytě velmi dobře.
- Daisy /Dudardovi/ Tak tři přibory, vidíte, zůstanete s námi ?
- Bérenger /Dudardovi/ Zůstaňte přece, zůstaňte !
- Daisy /Bérengerovi/ člověk si na ně zvykne, víte ? Dnes už se nikdo nedívá, že se po ulicích procházejí stáda nosorožců. Lidé se jim vyhnou z cesty a pak jdou dál po svých pochůzkách, jako kdyby nic nebylo.
- Dudard To je nejmoudřejší.
- Bérenger Nene, já si na to nezvyknu.
- Dudard /přemýšlivě/ Uvažuji, zda by to člověk neměl zkusit, udělat pokus, pokus !
- Daisy Ted' poobědvejme !
- Bérenger Jak můžete vy, právník, tvrdit, že ...
- /Zvenku je slyšet velký hluk nosorožčího stáda, které běží úprkem. Je také slyšet trumpety a bubny/
- Co to je ?
- /Všichni běží k protějšímu oknu/ Co to je ?
- /Je slyšet, jak se řítí zed. část jeviště je zavalena prachem, osoby, pokud je možné, zakrývá clona prachu. Je slyšet jen jejich hovor/
- Není vůbec vidět ! Co se děje ?
- Dudard Není nic vidět, jen slyšet.
- Bérenger To nestačí.
- Daisy Máme prach na talířích.
- Bérenger Hygiena v sakru!
- Daisy Rychle jezme ! A už na to všechno nemysleme.
- /Prach se rozptýlí/
- Bérenger /ukazuje prstem do hlediště/ Pobořili zdi hasičského skladiště.
- Dudard Opravdu. Zdi jsou úplně zbořené.
- Daisy /jež odešla od okna a stojí u okna s talířem v ruce a čistí ho, rozběhne se k oběma mužům/ Vycházejí.
- Bérenger Všichni hasiči, celý pluk nosorožců, v čele s bubny.
- Daisy Zaplňují bulváry !
- Bérenger To už není k vydržení ! To už není k vydržení !
- Daisy Další nosorožci vycházejí z postranních ulic.
- Bérenger Z domů ...
- Dudard Taky okny !
- Daisy Jdou za ostatními.

/Ze dveří na chodbě vlevo pádí po schodech dolů muž; pak jiný muž s velkým rohem nad nosem, pak žena s nosorožci hlavou/

Dudard Už nás není víc, ale míň.

Bérenger Kolik je jednorohých a kolik dvourohých?

Dudard Statistikové jsou už jistě v plné práci, aby to spočítali. Jaká příležitost pro vědecké diskuse !

Bérenger Procento jedněch i druhých může být vypočteno jen přibližně. Jde to příliš rychle. Už nemají čas, aby to všechno spočítali !

Daisy Nejrozumnější bude, nechat statistiky, ať počítají. A vy, milý Bérengere, pojdte obědvat. To vás uklidní. To vás posílí. /Dudardovi/ A vy taky.

/Všichni odstoupí od okna, Daisy. vezme Bérengera pod páží a ten se nechá odvést.

Dudard se vpůli cestě zastaví/

Dudard Nemám nijak zvláštní hlad, či spíše.. nemám rád konzervy. Měl bych chuť poobědvat na trávě.

Bérenger Nedělejte to. Víte, co riskujete ?

Dudard Opravdu vás nechci obtěžovat.

Bérenger Vždyí vám říkáme, že ...

Dudard /přerušuje Bérengera/ Je to takové prosté.

Daisy /Dudardovi/ Chcete-li nás mermomocí opustit, nemůžeme vás nutit.

Dudard Nerad bych vás urazil.

Bérenger /Daisy/ Nenechte ho odejít, nenechte ho odejít!

Daisy Ráda bych, aby zůstal, ... ale každý je přece svobodný !

Bérenger /Dudardovi/ člověk je vyšší tvor než nosorožec !

Dudard Netvrdím opak. Ale taky s vámi úplně nesouhlasím. Nevím, to ukáže zkušenost.

Bérenger /Dudardovi/ Vy jste taky slaboch, Dudarde. Je to jen přechodné poblouznění, budete toho litovat.

Daisy Je-li to opravdu jen přechodné poblouznění, pak není nebezpečí tak vážné.

Dudard Mám své skrupule ! Povinnost mi ukládá následovat své šéfy a své kamarády, v dobrém i zlém.

Bérenger Nejste s nimi sezdan.

Dudard vzdal jsem se manželství, dávám přednost velké rodině před malou.

Daisy /měkce/ Budete nám chybět, pane Dudarde. Ale nemůžeme nic dělat.

Dudard Je mou povinností neopouštět je, plním jen svou povinnost.

Bérenger Naopak, vaší povinností je ... vy neznáte svou pravou povinnost ... vaší povinností je postavit se proti nim, jasnozřivě, pevně.

Dudard Zachovám si svou jasnozřivost. /Začne se na jevišti točit dokolečka/ A mám-li kritizovat, je lepší kritizovat v houfu. Neopustím je, neopustím je !

Daisy Má dobré srdce.

Bérenger Má příliš dobré srdce. /Dudardovi, jak běží ke dveřím/ Máte příliš dobré srdce, jste lidský. /Daisy/ Zadržte ho. Mýlí se. Je příliš lidský.

Daisy Co mohu dělat ?

/Dudard otevře dveře a prchá; je vidět jak utíká se schodů. Bérenger za ním seshora křičí/

Bérenger Vraťte se, Dudarde ! Máme vás tak rádi, nechodte k nim ! Pozdě ! /Vrací se/ Pozdě !

- Daisy Nedalo se nic dělat. /Zavře za Bérengerem dveře, ten běží k protějšímu oknu/
- Bérenger Dohonil je. Kde je teď ?
- Daisy /se vrací od okna/ S nimi.
- Bérenger Který je to ?
- Daisy Nevím. To už se nedá poznat !
- Bérenger Jsou všichni stejní, všichni stejní. /Daisy/ Podlehl strachu. Měla jste ho zadržet násilím.
- Daisy Neodvážila jsem se.
- Bérenger Měla jste být pevnější, měla jste naléhat, měl vás přece rád ?
- Daisy Nikdy mi to oficiálně neřekl.
- Bérenger Všichni to věděli. Udělal to ze zhrzené lásky. Byl nesmělý. Chtěl se ukázat, udělat na vás dojem. Netáhne vás to za ním ?
- Daisy Vůbec ne. Vždyť jsem tady.
- Bérenger /se dívá z okna/ V ulicích jsou už jenom oni. /Běží k oknu vzadu/ Jenom oni ! Mýlila jste se, Daisy. /Znovu vyhlédne oknem vpředu/ Kam oko dohlédne, nikde lidská bytost. Jsou pány ulice. Polovina jednorohých, polovina dvourohých, žádné jiné rozlišovací znamení !
- /Je slyšet silný hluk běžících nosorožců. Tyto zvuky jsou však vyjádřeny hudbou. Na stěně v pozadí se objevují a zase mizejí stylizované nosorožci hlavy, jež budou až do konce hry stále početnější. Ke konci hry budou na, stěně stále déle a déle, až nakonec jich bude plná stěna a zůstanou na ní trvale. Ty hlavy mu si být stále hezčí přesto, že jsou nestvůrné.../
- Nejste zklamána, Daisy, vidíte, že ne nelitujete ničeho ?
- Daisy Vůbec ne.
- Bérenger Tak rád bych vás utěšil. Miluji vás, Daisy. Neopouštějte mě.
- Daisy Zavři okno, miláčku. Dělalí příliš velký rámus. A prach stoupá až sem. Všechno se zašpiníš
- Bérenger Ano, ano, máš pravdu. /Zavře okno vpředu, Daisy vzadu. Setkají se uprostřed jeviště/ Dokud jsme spolu, nebojím se ničeho, všechno je mi jedno. Ach Daisy, myslel jsem si, že se už nikdy nedokážu zamilovat. /Sevře ji ruce, ramena/
- Daisy Vidiš, všechno je možné.
- Bérenger Ani nevíš, jak bych tě chtěl udělat šťastnou ! Můžeš být se mnou šťastná?
- Daisy Proč ne ? Když ty jsi šťastný, jsem já taky, říkáš, že se ničeho nebojíš, a máš strach ze všeho. Co se nám může stát ?
- Bérenger /koktá/ Má sladká holčičko, má lásko ... polib mě, nevěřil jsem, že budu ještě někdy schopn takové vášně.
- Daisy Tak se už uklidni a víc si věř !
- Bérenger To také budu. Polib mě.
- Daisy Jsem velmi unavená, miláčku. Uklidni se, odpočín si, sedni si do křesla. /Bérenger si sedne do křesla, doprovázen Daisy/
- Bérenger V tom případě bylo zbytečné, že se Dudard hádal s Botardem.
- Daisy Nemysli už na Dudarda. Jsem u tebe. Nemáme právo se plést do života jiných lidí.
- Bérenger Ale ty se do mého pořádně pleteš. Dovedeš být na mě přísná.

- Daisy To není totéž. Dudarda jsem nikdy nemilovala.
- Bérenger Rozumím ti. Kdyby tu byl zůstal, byl by stál ustavičně mezi námi jako překážka. Nu, štěstí je sobecké.
- Daisy Musíme své štěstí bránit. Nemám pravdu ?
- Bérenger Zbožňuji tě, Daisy. Obdivuji se ti.
- Daisy Kdybys mě znal líp, možná že bys mi to neříkal.
- Bérenger Ty můžeš jen získat, když tě víc poznám, a jsi tak krásná, tak hezká.
/Je opět slyšet nosorožci klus/
Zvláště když tě člověk porovná tam s těmi ... /Ukáže rukou k oknu/
Namítneš, že to není žádná poklona, ale v jejich přítomnosti tvá krása ještě víc vynikne ...
- Daisy Byl jsi dnes hodný ? Nepils koňak ?
- Bérenger Ano, ano, byl jsem rozumný.
- Daisy Opravdu ?
- Bérenger Ani jsem si nelíznul.
- Daisy Mám ti věřit ?
- Bérenger /poněkud zmateně/ Jistě, samozřejmě.
- Daisy V tom případě si můžeš dát malou sklenku. To ,tě posílí.
/Bérenger chce rychle vstávat/ Sed', drahoušku. Kde je láhev ?
- Bérenger /ukáže/ Tam na stolečku.
- Daisy /jde ke stolečku, odkud vezme sklenku a láhev/ Dobře jsi ji schoval,
- Bérenger To proto, aby mě to nesvádělo.
- Daisy /nalila trochu do sklenky a podává ji Bérengerovi/ Jsi opravdu rozumný.
Děláš pokroky.
- Bérenger S tebou to půjde ještě líp.
- Daisy /podává sklenici/ Tu máš za odměnu.
- Bérenger /vypije koňak jedním douškem/ Díky. /Znovu natahuje sklenku/
- Daisy Nene, miláčku. Pro dnešek dopoledne dost. /Vezme sklenku a odnese ji s lahví ke stolečku/ Nechci, aby ti to uškodilo. /Vrátí se k Bérengerovi/ A co hlava, jak se jí daří ?
- Bérenger Mnohem líp, drahoušku.
- Daisy Tak dáme ten obvaz pryč. Nesluší ti příliš.
- Bérenger Nene, nedotýkej se ho,
- Daisy Ale ano, sundám ho.
- Bérenger Mám strach, abych neměl něco pod ním.
- Daisy /sundá obvaz přes Bérengerův odpor/ Pořád samé obavy, černé myšlenky.
Vidíš, nic tu nemáš, čelo je hladké.
- Bérenger /si ohmatává čelo/ Opravdu nic. Zbavuješ mě komplexů.
/Daisy políbí Bérengera na čelo/ Co bych byl bez tebe ?
- Daisy Už nikdy tě neopustím.
- Bérenger S tebou už nebudu mít pocity úzkosti.
- Daisy Já ti je zaženu, uvidíš.
- Bérenger Budeme spolu číst knihy. Bude ze mne učenec.
- Daisy A hlavně budeme chodit na dlouhé procházky.
- Bérenger Ano, po nábřeží Seiny, do Lucemburské zahrady ...

- Daisy Do zoologické zahrady.
- Bérenger Budu silný, budu odvážný, budu tě bránit proti všem útokům. Proti celému světu.
- Daisy Ale jdi, nebudeš mít příležitost. Nikomu nepoložíme stéblo přes cestu a nám, miláčku, taky nikdo nic zlého nepřeje.
- Bérenger Někdy člověk ubližuje nevědomky. Nebo nechá druhého v bryndě. Vidíš, ty jsi taky neměla ráda toho chudáka Papillona. Možná že ses ho dotkla, víš, tehdy, když se Boeuf objevil jako nosorožec. Řeklas mu tak tvrdě, že má vrásčité dlaně.
- Daisy Byla to pravda, měl je takové.
- Bérenger Já vím, miláčku, ale mělas mu to naznačit šetrněji, ne tak hrubě. Dotklo se ho to.
- Daisy Myslíš ?
- Bérenger Nedal to najevo, protože je ješitný. Ale v nitru ho to jistě ranilo. Možná že to urychlilo jeho rozhodnutí. Snad jsi mohla zachránit duši.
- Daisy Nemohla jsem předvídat, co se s ním stane. Byl nevychovaný.
- Bérenger Já si zas pořád vyčítám, že jsem neměl víc ohledů k Janovi. Nikdy jsem mu neuměl dát přesvědčivě najevo své velké přátelství. Taky jsem neměl pro něho dost pochopení.
- Daisy Netrap se. Dělal, jak nejlíp jsi uměl. Člověk nemůže dělat nemožnosti. Nač ty výčitky? Nemysli už na všechny ty lidi. Zapomeň na ně. Nech špatné vzpomínky na pokoji.
- Bérenger Nedají se potlačit. Jsou příliš živé.
- Daisy Nevěděla jsem, že jsi takový realista. Myslela jsem, že jsi poetičtější. Cožpak nemáš fantazii ? Je tolik jiných věcí na světě ! Vyber si ty, které ti vyhovují. Uteč do pohádkového světa !
- Bérenger To se řekne !
- Daisy Cožpak ti už nestačím ?
- Bérenger Ale ano, a bohatě, bohatě.
- Daisy Všecko pokazíš s tím svým věčným svědomím. Snad máme všichni chyby, ale ty a já jich máme méně než ostatní.
- Bérenger Myslíš to doopravdy ?
- Daisy Jsme poměrně lepší než většina lidí. Oba jsme hodní !
- Bérenger Máš pravdu, ty jsi hodná a já jsem hodný. To je pravda.
- Daisy Proto máme právo žít. Máme dokonce sami k sobě povinnost, abychom byli šťastní, nezávisle na všem kolem nás. Pocit viny je nebezpečný příznak. Nesvědčí o čistém charakteru..
- Bérenger Ano, ano, to může vést až tam ...
/Ukáže prstem k oknům, pod nimiž běží nosorožci, až k oknu vzadu, kde se objeví nosorožčí hlava/
Mnoho z nich jich takhle začalo !
- Daisy Pokusme se, abychom necítili žádnou vinu.
- Bérenger Ach, jak máš pravdu, má sladká holčičko, moje sluníčko ... Jsem s tebou ! Nikdo nás nemůže odloučit. Pravdivá je pouze naše láska. Nikdo nemá právo a nikdo nám taky nemůže zabránit, abychom byli šťastní, vid' ?
/Zvoní telefon/ Kdo nás může volat ?
- Daisy /bázlivě/ Nezvedej to !
- Bérenger Proč ?

- Daisy Nevím. Snad to bude lepší.
- Bérenger Může to být třeba Papillon nebo Botard nebo Jan nebo Dudard. Chtějí nám oznámit, že změnili rozhodnutí a stali se zas lidmi, když jsi říkala, že to bylo u nich jen přechodné poblouznění.
- Daisy Nemyslím. Nemohli by tak rychle změnit názor. Neměli čas uvažovat. Ti musí projít tou zkušeností až do konce.
- Bérenger Možná že už jednájí úřady a žádají nás o pomoc pro své akce.
- Daisy Moc bych se divila.
- /Telefon opět zazvoní/
- Bérenger B a ano, tak zvoní telefon, když volají úřady. Dlouhé zvonění. Poznávám je. Nikdo jiný to nemůže být. Musím na jejich výzvu odpovědět. /Sejme sluchátko/ Haló ?
/Místo odpovědi je slyšet ze sluchátka troubení/
Slyšíš ? Troubení.. Poslechni si !
/Daisy se sluchátkem u ucha náhle ustoupí a prudce zavěsí sluchátko/
- Daisy /zděšeně/ Co se to děje ?
- Bérenger Dělalí si z nás legraci.
- Daisy Nevkusnou legraci !
- Bérenger Vidíš, já jsem ti to říkal !
- Daisy Nic jsi mi neříkal.
- Bérenger Očekával jsem to, předvídal jsem to.
- Daisy Nic jsi nepředvídal. Nikdy nic nepředvídáš. Ty předvídáš události, až když se už staly.
- Bérenger To zas ne, předvídám dopředu.
- Daisy Nejsou vůbec milí. Jsou zlí. Nemám ráda, když se mi někdo posmívá.
- Bérenger Tobě se neodváží posmívat. To mně se posmívají.
- Daisy Á protože jsem s tebou, samozřejmě i mně. Mstí se. Ale co jsme jim udělali?
/Telefon znovu zvoní/
Vyvěš telefon !
- Bérenger Pošta to nedovoluje !
- Daisy Ach, ty se ničeho neodvážíš a chceš mě bránit. /Daisy vyvěsí telefon, telefon přestane zvonit/
- Bérenger /se vrhne k rádiu/ Pustíme rádio, jaké jsou zprávy.
- Daisy Ano, musíme vědět, na čem jsme !
/Z rádia je slyšet troubení. Bérenger otočí rychle knoflíkem. Rádio se odmlčí, avšak z dálky je ještě slyšet jako ozvěnu troubení/
To začíná být opravdu vážné ! Nemám to ráda ! Nemám to ráda ! /Chvěje se/
- Bérenger /velmi rozrušen/ Klid ! Klid !
- Daisy Obsadili rozhlas.
- Bérenger /se chvěje rozčilením/ Jen klid, klid, klid !
/Daisy běží k oknu vzadu, dívá se, pak k oknu vpředu a dívá se/
/Bérenger dělá totéž v obráceném směru, oba se vždy octnou uprostřed jeviště tváří v tvář/
- Daisy Ted' už přestává legrace. Vložili se do toho opravdu vážně.
- Bérenger Už jsou tu jenom oni, nikdo jiný. Úřady přešly na jejich stranu.

/Táž hra jako před chvílí, Bérenger a Daisy běhají k oknům, uprostřed jeviště se setkávají/

Daisy Nikde není vidět člověka.

Bérenger Jsme sami, zůstali jsme sami.

Daisy To jsi právě chtěl.

Bérenger Tys to chtěla !

Daisy Ty.

Bérenger Ty.

/Hluk nosorožců je slyšet odevšad. Nosorožci hlavy zaplní stěnu vzadu. Vlevo, vpravo, v domě je slyšet dupot a supění zvířat. Všechny ty hrůzné zvuky však mají rytmus a jsou zhudebněny. Nejsilnější přicházejí zejména seshora ve formě dupotu. Na podlahu padá omítka. Dům se prudce otřásá/

Daisy Země se otřásá! /Neví, kam by utíkala/

Bérenger Nene, to jsou naši sousedé, Kopytníci! /Ukazuje pěstí vlevo, vpravo, všude/ Přestaňte už ! Nemůžeme pracovat ! Hluk je zakázán ! Je zakázáno dělat rámus !

Daisy Neslyší tě.

/Nicméně se rámus zeslabí a tvoří jen zvukové a hudební podmalování/ ..

Bérenger /Je rovněž vyděšen/ Neboj se, miláčku, jsme spolu. Cožpak nejsi se mnou? Nestačím ti už ? Zaplaším všechny tvé úzkosti.

Daisy Snad je to naše chyba.

Bérenger Nemysli na to. A nedělej si žádné výčitky. Pocit viny je nebezpečný. Žijme svůj život, buďme šťastni. Je to naše povinnost ! Když se jim neublíží, nejsou zlí. Dají nám pokoj. Uklidni se. Sedni si do křesla. /Zavede ji ke křeslu/ Uklidni se!
/Daisy usedne do křesla/ Chceš sklenku koňaku, aby ses posílila?

Daisy Bolí mě hlava.

Bérenger /bere obvaz, který měl na začátku dějství sám na hlavě a ovázu je Daisinu hlavu/ Mám tě rád, miláčku. Nic si z toho nedělej, to je přejde. Přechodné poblouznění,

Daisy To nepřejde. To je definitivní.

Bérenger Mám tě rád, mám tě šíleně rád.

Daisy /si sundá obvaz/ Co se má stát, ať se stane. Co my v tom můžeme dělat ?

Bérenger Všichni se zbláznili. Svět je nemocný. Všichni jsou nemocní.

Daisy My je neuzdravíme.

Bérenger Jak máme s nimi žít v jednom domě ?

Daisy /se uklidňuje/ Musíme být rozumní. Musíme najít nějaký modus vivendi, dorozumět se s nimi.

Bérenger Nemohou nám porozumět.

Daisy Ale jiné východisko není.

Bérenger A ty jim rozumíš ?

Daisy Zatím ne, měli bychom se však snažit porozumět jejich psychologii, naučit se jejich řeči.

Bérenger Žádnou řeč nemají ! Poslouchej ... tomu říkáš řeč ?

Baisy Co ty víš ? Neznáš všechny řeči.

Bérenger Pohovoříme si o tom později. Nejdřív se naobědváme.

- Daisy Nemám hlad. Tohle je přespříliš. Nemohu už vzdorovat.
- Bérenger Jsi přece silnější než já. Nedej na sebe působit. Víš, jak obdivuji tvou statečnost.
- Daisy Už jsi mi to říkal.
- Bérenger Věříš, že tě mám rád ?
- Daisy Ale ano.
- Bérenger Miluji tě.
- Daisy Opakuješ se, drahoušku.
- Bérenger Poslyš, Daisy, můžeme něco udělat. Budeme mít děti, naše děti budou mít zase děti, bude to nějaký oas trvat, ale my dva můžeme obnovit lidstvo.
- Daisy Obnovit lidstvo ?
- Bérenger Už se to jednou stalo.
- Daisy V dobách Adama a Evy ... Já vím ... Měli hodně odvahy.
- Bérenger My můžeme mít také odvalu. Není jí ostatně tolik zapotřebí. To jde samo od sebe, chce to jen čas, trpělivost.
- Daisy A co z toho ?
- Bérenger Stačí jen trošku odvahy, trošičku.
- Daisy Nechci mít děti. Nudí mě to.
- Bérenger Jak chceš potom zachránit lidstvo ?
- Daisy Proč bych měla zachraňovat lidstvo ?
- Bérenger To je otázka ... Udělej to kvůli mně, Daisy. Zachraňme svět !
- Daisy Po tom všem, co se stalo, potřebujeme být možná zachráněni my ... Možná že my jsme abnormální.
- Bérenger Mluvíš nesmysly, Daisy, máš horečku.
- Daisy Vidíš někoho z našeho rodu ?
- Bérenger Daisy, nechci od tebe slyšet takové řeči !
- /Daisy se rozhlíží na všechny strany k nosorožčím hlavám na stěnách, na dveřích schodiště a také na okraji rampy/
- Daisy Tohle jsou lidé ! Tváří se vesele. Cítí se dobře ve své kůži. Nevypadají na blázny. Jsou úplně přirození. Měli pravdu.
- Bérenger /spráskne ruce a dívá se zoufale na Daisy/ My máme pravdu, věř mi, Daisy!
- Daisy Jaká domýšlivost !
- Bérenger Víš dobře, že mám pravdu.
- Daisy Není absolutní pravda. Svět má pravdu, ne ty, ne já.
- Bérenger Ale ano, Daisy, mám pravdu. Důkazem je to, že mi rozumíš, když mluvím.
- Daisy To nic nedokazuje.
- Bérenger Důkazem je to, že tě miluji, jak jen muž může milovat ženu.
- Daisy Směšný argument!
- Bérenger Nerozumím ti už, Daisy. Miláčku, nevíš už co povídáš. Láska ! No přece láska ...
- Daisy Trošku se stydím za to, čemu ty říkáš láska, za ten chorobný cit, za tu mužskou slabost. A ženskou taky. To se nedá vůbec porovnat s tím

- elánem, s tou užasnou energií, kterou překypují všichni ti tvorové kolem nás.
- Béranger Energie ? Chceš vidět energii? Tu máš energii. /Vlepí jí políček/
Daisy Ou ! Nikdy bych nebyla věřila ... /Schoulí se do křesla/
Béranger Ach, odpusť mi to, miláčku, odpusť mi! /Chce "ji obejmout, Daisy se vymaní/ Odpusť mi to, miláčku. Nechtěl jsem. Nevím, co se to se mnou stalo, jak jsem se mohl dát tak strhnout!
Daisy To proto, že už nemáš argumenty, to je jasné.
Béranger Bohužel a V několika minutách jsme prožili pětadvacet let manželství.
Daisy Je mi to také líto, rozumím ti.
Béranger /zatímco Daisy pláče/ Asi už nemám argumenty. Ty si myslíš, že jsou silnější než já, silnější než my dva.
Daisy Určitě !
Béranger Aťsi, ale já ti přísahám, že se nevzdám, nevzdám se!
Daisy /vstane, jde k Bérangerovi, obejmě ho kolem krku/ Můj chlapečku, zůstanu s tebou až do konce !
Béranger Dokážeš to ?
Daisy Dodržím slovo. Spolehni se.
/Nosorožčí zvuky se stávají melodické/
Zpívají, slyšíš ?
Béranger Nezpívají. Troubí.
Daisy Zpívají.
Béranger Říkám ti, že troubí.
Daisy Ty ses zbláznil. Zpívají.
Béranger Nemáš hudební sluch.
Daisy Ty se v hudbě nevyznáš, miláčku. Podívej se, teď si hrají, tančí.
Béranger Tomu říkáš tanec ?
Daisy Jsou krásní. Tančí po svém.
Béranger Jsou hnusní.
Daisy Nechci, aby se o nich mluvilo špatně. Nedělá mi to dobře.
Béranger Promiň. Nebudeme se kvůli nim hádat.
Daisy Jsou krásní jako bůžci.
Béranger Přeháníš, Daisy. Podívej se na ně dobře !
Daisy Nebud' žárlivý, miláčku. A odpusť mi. /Jde znovu k Bérangerovi, vztahuje k němu paže, chce ho obejmout/
/Tentokrát se Béranger vyproští/
Béranger Vidím, že naše názory se naprosto různí. Raději už nebudeme diskutovat.
Daisy Nebud' protivný.
Béranger Nebud' hloupá.
Daisy /Bérangerovi, který se k ní otočí zády, dívá se do zrcadla a pozoruje svou tvář/ Společný život už není možný. /Zatímco se Béranger dál pozoruje, jde Daisy tiše ke dveřím a říká/ Není hodný, není hodný, /Odchází a je vidět, jak pomalu sestupuje se schodů/
Béranger /se stále pozoruje v zrcadle/ Člověk přece není zrovna ošklivý tvor. A to ještě nejsem žádný krasavec. Věř mi, Daisy ! /Obrátí se/ Daisy, Daisy, kde

jsi ? To mi přece neuděláš ! /Běží ke dveřím/ Daisy ! /Stojí na odpočívadle a naklání se přes zábradlí/ Daisy! Pojd' zpátky! Vrať se, Daisy, miláčku ! Vždyť jsi ani neobědvala! Daisy, nenechávej mě tu samotného ! Co jsi mi slíbila i Daisy ! /Přestane volat a se zoufalým gestem se vrací do pokoje/ Zřejmě jsme si už nerozuměli. Rozhárané manželství. Takhle se už žít nedalo. Ale neměla mě opustit bez vysvětlení. /Rozhlíží se všude/ Bez jediného slova ! To se nedělá i Jsem teď úplně sám. /Jde ke dveřím a pečlivě a zlostně je zavře/ mě nedostanou ! /Zavře pečlivě okna/ Mě nedostanete ! /Obrátí se ke všem nosorožčím hlavám/ Já se k vám nedám, já si s vámi nerozumím. Zůstanu tím, čím jsem ... Jsem lidská bytost. Lidská, lidská ! /Sedne si do křesla/ Situace je už naprosto neudržitelná. Je to moje chyba, že odešla. Byl jsem pro ni vším. Co se s ní stane? Zas mám jednu bytost na svědomí. Ubohé dítě, ztracené v tomhle světě oblud. Nikdo mi nepomůže, abych ji našel, protože už nikdo není.

/Nové troubení, hlučný dusot, mraky prachu/

Nechci to už poslouchat. Dám si vatu do uší. /Dá si vatu do uší. Mluví sám k sobě, do zrcadla/ Není jiné řešení než je přesvědčit, ale o čem ? Je možné, aby se zase stali lidmi ? Byla by to Herkulova práce, práce nad mé síly. Předně, abych je přesvědčil, musil bych s nimi mluvit. Abych s nimi mohl mluvit, musil bych se naučit jejich řeči. Nebo by se oni naučili mě ? /Jde do středu pokoje/ A což "jestli mají oni pravdu," jak říkala Daisy ? /Otočí se k zrcadlu/ člověk přece není ošklivý tvor, člověk není ošklivý. /Podívá se na sebe a přejede si rukou po tváři/ Jak je to směšné, čemu se tedy podobám, čemu ? /Běží ke skříni, vytáhne z ní fotografie a prohlíží si je/ Fotografie ! Kdo jsou všichni ti lidé ? Pan Papillon, Daisy? A tenhle je Botard nebo Budard nebo Jan? Nebo, snad já ? /Běží znovu ke skříni a vytáhne z ní dva nebo tři, obrazy/ Ano, ano, poznávám se, jsem "to já, jsem to já! /Zavěsí obrazy na zadní zeď, vedle nosorožčích hlav/ To jsem já, to jsem já !

/Když zavěsí obrazy, je na nich vidět starce, tlustou ženu, jiného muže. Ošklivost těchto portrétů kontrastuje s hlavami nosorožců, které najednou zkrásněly. Bérenger ustoupí, aby si obrazy lépe prohlédl/

Nejsem krásný, nejsem krásný. /Sundá obrazy, mrští jimi vztekle o zem, jde k zrcadlu/ Oni jsou krásní. Mýlil jsem se."Ach, chtěl bych být jako oni! Bohužel nemám roh. Jak je ošklivě mít hladké čelo. Potřeboval bych jeden nebo dva rohy, abych si zvýraznil vpadlé rysy. Možná že to taky bude, a pak už se nebudu stydět jít mezi ně. Ale nerostou ! /Prohlíží si dlaně/ Mám vlhké dlaně. Jestlipak také zvráskovatí? /Svlékne si kabát, sundá košili, prohlíží si v zrcadle svou hrud'. / Mám měkkou kůži a tělo příliš bílé ! Jak bych chtěl mít kůži tvrdou a tak nádherně zelenou, jako mají oni! /Poslouchá troubení/ Jejich zpěvy mají kouzlo, trochu drsné, ale zvláštní. Uměl bych to také ? /Pokouší se je napodobit/ Ach, brr, brr ... ! Ne, to není ono. Zkusím to ještě jednou, silněji, leh. Ach, brr ... nene, není to ono, je to slabé, chybí tomu síla ! Nedokážu zatroubit, já jen vyju. Vytí není troubení. Běda, jsem obluda, jsem obluda. Nikdy se nestanu nosorožcem,"nikdy, nikdy. Nemohu se už proměnit. Rád bych, ale nemohu. Už se nemohu ani vidět. Hrozně se stydím. /Otočí se zády k zrcadlu/ Jak jsem ošklivý. Běda tomu, kdo si chce uchovat originalitu ! /Najednou vyskočí, jako by procítl/ Nevadí, aisi! Budu se bránit proti celému světu! Dejte mi pušku! Pušku! /Obrací se čelem proti zadní zdi, na které jsou nosorožčí hlavy a křičí/ Budu se bránit proti celému světu, proti celému světu se budu bránit ! Jsem poslední člověk a zůstanu jím až do konce. Nevzdám se !

OPONA